

ALGIRDAS KARALIUS

KAIP EFEKTYVIAI MOKYTIS UŽSIENIO KALBŲ



colibri
accelerated training

TURINYS:

Pratarmė	4
Nemokame mokytis.....	9
Dominic O’Brien ir Ramon Campayo.....	12
Tradiciniai mokymai	14
Grupinių mokymų trūkumai	16
Individualių mokymų privalumai	21
Pirma klaida – vadovėliai	23
Tradiciniai CD ir DVD.....	25
Priešpaskutinė galimybė – išvažiuoti gyventi kitur	27
Galbūt internetas?.....	28
Keturi užsienio kalbos įgūdžiai	34
5 pakartojimų sistema ir 48 valandų principas.....	38
Leksika – visa ko pamatas	43
Kaip reikia mokytis žodžių?.....	48
4 mnemotechnikos principai	54
Maršruto metodas.....	56
Keičiame požiūrį į gramatiką.....	62
Tarzano metodas	70
Kolibrio metodas	73
Mokėti užsienio kalbą ne privalumas, o būtinybė.....	84
Tarimas.....	92

Išvados	93
---------------	----

PRATARMĖ

Kai rašiau šią knygą, galvojau, kad būtų labai keista, jei kas nors patikėtų tuo, kas čia parašyta. Tai yra per daug gerai, kad būtų tiesa. Aš suvokiu, kad ją skaitys **dviejų tipų žmonės**:

1. arba visai **nekritikiški**, tikintys stebuklais. O būtent jų gyvenimuose jie ir vyksta.
2. arba tie, **kuriems net nesvarbu**, ar išvis yra stebuklų, bet jiems reikia įsisavinti metodikas.

Šioje knygoje mes kalbėsime būtent apie tai, kaip žmogus, labai norintis išmokti kalbą, tai gali padaryti labai lengvai, greitai ir su džiaugsmu. O ar yra tokių žmonių, kurie nori mokytis ilgai ir sunkiai? Žinoma. Ir būtent jiems, nenorėdamas atimti iš šių žmonių sunkaus mokymosi džiaugsmo, šios knygos skaityti tikrai nerekomenduoju.

Kurie iš skaitančiųjų kalba laisvai daugiau nei viena kalba? Kurie iš Jūsų kalba laisvai angliškai? O gal itališkai? Manau, Jūs vieni nuo kitų nesiskiriate – ir šnekantys angliškai, ir itališkai, turi dvi rankas ir dvi kojas.

Kitas klausimas tiems, kurie mokėsi ir išmoko kurios nors užsienio kalbos. Kiek Jums tai užtruko? Turbūt

mokėtės ir mokykloje, ir universitete, o paskui lankėte papildomus kursus.

O galbūt Jūs esate iš tų, kurie bandė išmokti, bet Jums nepavyko? Gal bandėte net ne vieną kartą? Tai panašu į dietos laikymąsi – žmonės daug kartų bando, tačiau galutinis rezultatas būna toks, kad žmogus vėl priauga antsvorio dar daugiau už tą, kuris išvis net nebandė laikytis.

O kas iš skaitančiųjų bandė mokytis kalbos daugiau nei dešimt metų? Tokie vadinami *veteranais*. Kas tokiems bandymams išleido daugiau nei 1000 litų? Kas bandė ieškoti atsakymo nuvažiuavęs į Vakarų? Turbūt situacija ir tada nepasikeitė. Kodėl taip yra?

Dažniausiai žmonės po tokių ilgų bandymų prieina prie vienos iš šių išvadų:

1. kad su jais kažkas ne taip, jie **neturi valios**.
2. kiti, gudresni, teigia, kad **neturi talento**.
3. treči teigia, kad tiesiog **neturi laiko**.
4. kiti turi ir talentą, ir laiko, bet tiesiog **pritrūksta pinigų**.

Ką gi mes matome? O gi tai, kad suaugę žmonės, puikiai kalbantys lietuviškai, kartais net ir rusiškai ar lenkiškai, turi didžiulių bėdų su kalbų mokymusi. Jeigu paskambintumėte į bet kurią kalbų mokymo įmonę ir

paklaustumėte, kodėl Jums taip prastai sekasi, kaip manote, ką jie atsakytų?

Visame pasaulyje vyrauja mitas, kad arba žmogus yra tinginys, arba negabus. Su tokiais „antspaudais“ mes ir keliaujame per gyvenimą. Mano tikslas pranešti Jums **tris geras žinias ir ketvirtą pačią geriausią**:

1. **Jūs visi esate labai talentingi.** Ir nėra nei vieno sveiko žmogaus, negalinčio išmokti užsienio kalbos. Jeigu Jūs kalbate bent viena kalba, vadinasi, Jūsų smegenys sukurtos būtent tam, kad mokėtumėte dar antrą ir trečią.
2. pasaulyje **nėra lengvesnio įgūdžio kaip išmokti arba kalbėti kita užsienio kalba.**
3. Trečias dalykas, kurį noriu Jums pasakyti ir kuris skamba dar absurdiškiau – **nėra linksmesnio užsiėmimo už užsienio kalbos mokymąsi.** Praktiškai, jeigu Jūs mokotės užsienio kalbą ir neišgyenate daugybinio orgazmo, kažkas yra ne taip. Tikriausiai Jūs nežinote metodo, kuris leistų labai greitai ir lengvai mokytis užsienio kalbų.

Pati geriausia žinia yra atsakymas į klausimą, o kiek gi reikia valandų tam, kad išmoktumėte kalbėti užsienio kalba? Bandykime spėti. Mes skambinome daugeliui užsienio kalbų mokymo įmonių klausdami, jeigu visiškai pasiaukotume ir lankytume pačius intensyviausius jų kursus – kiek užtruktume, kad baigtume mokymus? Mums buvo atsakyta, kad tai

truktų nuo 3 iki 6 metų. Tai yra pasaulinis standartas. Būtent per tiek suaugęs žmogus, intensyviai mokydamasis (triskart per savaitę su namų darbais), turėtų įvaldyti kalbą.

Tada mes klausėme, ar mums suteiktų garantiją, kad mes tikrai išmoksime. Spėkite, ar bent viena įmonė ją suteikė? Prasidėjo ilgi aiškinimai, kad viskas priklauso nuo Jūsų talento, pasišventimo, o ypač nuo to, kiek Jūs dar dirbsite namuose savarankiškai.

Kas bandė kada nors vežti automobilį į servisą? Įsivaizduokite, nuvežate ir Jums sako, kad remontas kainuos maždaug 5000 litų. Jūs sumokate, pasiimate sutaisytą automobilį, o jis nevažiuoja. Jūs grįžtate ir imate skųstis, kad atidavėte automobilį taisyti, o rezultato nematote. Jums paprasčiausiai atsako, kad Jūsų automobilis ne toks, arba Jūs tiesiog ne pakankamai stengiatės važiuodami spausti pedalus. Būtų keista.

Tačiau užsienio kalbų mokyklos labai laisvai visą atsakomybę už broką (o sutikite, jei žmogus neišmoksta, tai yra ne jo kaltė, o mokytojo) neša pats studentas. Taip pat ir su dietomis. Dažniausiai gydytojas sako: „Valgyk burokėlius ir viskas bus gerai.“ Ir žmogus bando taip gyventi, tačiau kartais užsimano ir šokolado, nesusivaldo. Ką sako gydytojas? Kad Jums trūksta valios!

Neseniai buvau konferencijoje, į kurią suvažiuo akademikai, kardiologai, žodžiu, aukščiausio lygio gydytojai. Tema buvo „Antsvoris“. Nustebau, kad pusė kardiologų patys turi problemų su antsvoriu. Aš jų paklausiau, ką jie pataria ligoniams? Šie atsakė: „Dietos.“ Tuomet pasiteiravau, kaip jiems patiems sekasi laikytis dietų? Kardiologai atsakė: „Mes jų nesilaikome.“ Kodėl?

Todėl, kad visų dietų (tai įrodyta) metu atsiranda papildomo svorio. Kai kurie žmonės dėl tam tikrų priežasčių nori jo priaugti ir jiems daktarai liepia laikytis dietų. Žinoma, pirmomis dietų laikymosi dienomis svoris krenta, tačiau vėliau ir vėl jo priaugama. Ir tik vienetai valios pastangomis išmoksta valdytis.

O kurie iš Jūsų valios pastangomis bandė išmokti užsienio kalbos? Ir kaip sekėsi? O gi taip, kad Jūs skaitote šią knygą. Nors visi mums bando įteigti, kad vienintelis dalykas, kurio mums trūksta, yra valia, tačiau esmė ta, kad valia čia niekuo dėta. **Viskas slypi metodologijoje.**

Su Jumis šioje knygoje kalbėsime apie tai, kodėl tradiciniai būdai yra visiškai neveiksmingi. Aš Jums papasakosiu, kaip galima sutaupyti daug nervų, energijos, pinigų, o tada Jūs pažadėsite, kad daugiau niekada nebesikreipsite į jokias mokymo įstaigas. Kodėl?

Dabar noriu Jums pranešti blogą žinią...

Jūsų neįmanoma išmokyti užsienio kalbos. Tai yra faktas. Patikėkite, tai yra bloga žinia ir tai tiesa. Juk ne visos tiesos yra gražios. Mes kreipiamės į mokytojus ir sakome: „Išmokykite mus.“ O gera žinia ta, kad visi mes galime išmokti. Labai lengvai, labai greitai, visiškai natūraliu būdu galime išmokti užsienio kalbos.

Šioje knygoje aš pateiksiu visus instrumentus, kurių reikia, kad Jūs savarankiškai galėtumėte išmokti užsienio kalbų. Taigi pats efektyviausias pasaulyje būdas išmokti yra savarankiškai.

NEMOKAME MOKYTIS

Tačiau vienas dalykas mums labai trukdo. Mes nemokame mokytis. Mūsų niekas to nemokė. Vaikai tai geba iš prigimties ir kartais jiems net pavydime. Turbūt tikrai tą pastebėjote. Žmonės sukūrė mitą, o pedagogai ir lingvistai prie to prisidėjo. Mitas yra toks:

**vaikai mokosi greičiau nei
suaugę žmonės.**

Tai yra *bullshit*¹. Vaikai, kad ir kokie būtų talentingi, mokosi labai sunkiai ir daug lėčiau.

Kaip Jums atrodo, kiek vaikui užtrunka pradėti normaliai kalbėti? Turiu tris vaikus ir neseniai vienerių metų ir šešių mėnesių mano dukrytė pasakė žodį „Oho“. Sakau jai: „Pasakyk *tėtis*.“ Ji atsako: „Oho“. Sakau jai: „Pasakyk *mama*.“ Ji vėl sako: „Oho.“ Sutikite, kad jeigu pusantrų metų lankytumėte kursus ir paprašyčiau pasakyti ką nors angliškai, o Jūs pasakytumėte „Oho“, niekam nepadarytumėte didelio įspūdžio.

Visiškai gali būti, kad ir būdamas dvejų metų, mažas vaikas sakys *tėtė*, *mama*, bet ypatingų žinių nepademonstruos. Pavyzdžiui, aš išmokau kalbėti būdamas ketverių. Būdamas trejų su puse dar skleidžiau įvairius garsus, kuriuos galėdavo suprasti tik mama. Taigi ketverių metų išmokau kalbėti, o penkerių mane jau išleido į mokyklą.

KIEK LAIKO TRUNKA ĮVALDYTI KALBĄ?

Žiūrint statistiškai, žmonės mokosi nuo 12 iki 15, o kartais ir 20 metų. Pasižiūrėkite, kiek ilgai mokykloje mokosi vaikai. Ir jeigu ten nėra sustiprintų anglų

¹ *Bullshit* yra angliškas žodis, kurį mokymamiesi pagal mano siūlomas metodikas irgi išmoksate. :)

kalbos pamokų, tai, iš tikrųjų, tie 12 metų, praleistų mokykloje, mažai ką duoda.

Po to žmonės dar penkerius metus mokosi universitete ir prasiveržimas pasirodo tik tuomet, kai po universiteto jie išvažiuoja skinti braškių kur nors į Angliją. Ten jie išmoksta pagrindines frazes, tokias kaip: „Aš noriu valgyti; kur mano pinigai?“ ir pan. Nuo tada prasideda kalba. Reiškia, vidutiniškai anglų kalbą trunka įvaldyti 17 metų.

Intensyvus mokymasis trunka 5-6 metus, kai nuo mokslų išvarva akys ir tenka užsidėti net akinius. Akyse tuomet džiaugsmo jau nebelieka, tačiau motyvas mokytis stiprus. Vaikas mokosi 3-4 metus. Klausimas – **kiek suaugšiam, psichiškai sveikam žmogui turėtų trukti išmokti kalbą, su sąlyga, kad jis žino metodiką?** Atsakymas – **48 val.** Ir tai moksliskai įrodytas faktas. Per dvi dienas visiškai iki galo neišmokssite, nebent jeigu nemiegosite. Tačiau per savaitę galite išmokti laisvai susikalbėti. Kam tai atrodo šiek tiek nerealu?

Šioje knygoje aš esu pasiryžęs Jums tai įrodyti. Žinoma, su sąlyga, kad netikėsite nei vienu mano žodžiu. Juk aš galiu Jus apgaudinėti, kabinti makaronus... Visgi norėčiau, kad Jūs patys praktiškai išbandytumėte mano siūlomus būdus. Galėsite pabandyti mokytis tradiciniu būdu ir netradiciniu. Pamatysite, kad tradicinis būdas bus mažiausiai dešimt kartų lėtesnis nei greitis būdas.

Šioje knygoje aš griausiu tradicinių mokymų mitus ir bandysiu Jums įrodyti, kodėl tradiciniai mokymai yra pats neefektyviausias būdas mokytis. Nesakau, kad šis būdas nerezultatyvus, tačiau jis neefektyvus. Tiesa, galbūt šią knygą skaitys ir anglų kalbos dėstytojai. Jokiu būdu joje nekalbėsiu konkrečiai apie Jus. Tikrai žinau, kad yra daug puikių dėstytojų, besistengiančių padaryti viską, kad tik palengvintų studentams darbą. Kalbėsiu apie tuos, kurie nesidomi jokiais naujomis metodikomis.

DOMINIC O'BRIEN IR RAMON CAMPAYO

Kai mes buvome į Lietuvą atvežę pačius geriausius pasaulyje ekspertus – aštuonis kartus pasaulio čempioną Dominicą O'Brieną, septynis kartus greitosios atminties pasaulio čempioną Ramoną Campayo, nemokamai kvietėme užsienio kalbų dėstytojus, mokytojus, rengėme didžiulę spaudos konferenciją.

Tai buvo unikalus atvejis – į Lietuvą atvažiavo du patys geriausi ekspertai mokymų srityje. Jie iš tikrųjų demonstravo stebuklus. Dominicas O'Brienas į Lietuvą buvo atvažiavęs dar prieš kelis metus. Jeigu esatė matę „Šapro šou“, būtent jame mes su Dominicu ir dalyvavome. Šou metu dvidešimt žmonių atsistojo ir pasakė lietuviškų žodžių su vertimu, savo telefonų numerius, vardus, pavardes, gimimo metus. Viskas

vyko labai greitai. Tada šie žmonės buvo įmaišyti minioje, parodoma į kurį nors vieną ir klausama, kas jis? Dominicas pasakydavo to žmogaus vardą, pavardę, telefono numerį, tą pat akimirką jam paskambindavo, pasveikindavo su gimtadieniu ir pasakydavo, kokią savaitės dieną šis žmogus yra gimęs.

Aš bandžiau Dominicą pričiuoti. Jam paskambinau po dvejų metų, bandydamas sužinoti, ar jis dar ką nors prisimena. Jis atsiminė ne tik visus žodžius, telefonus, bet ir mano automobilio numerį ir visas kitas smulkmenas. Iš tikrųjų Dominicas O'Brienas iš prigimties turi labai prastą atmintį. Kai reikėjo užsiregistruoti viešbutyje ir jo paprašė paso numerio, jis sutriko, išsitraukė pasą ir padiktavo. Administratorė jo pasiteiravo, argi jis mintinai jo nemoka? Šis atsakė, jeigu jam kas nors už tai sumokėtų, jis tikrai numerį atsimintų.

Dominicas vienintelis man pažįstamas žmogus, pavėlavęs į lėktuvą. Spėkite, kodėl? Čempionas tiesiog pamiršo, kada jis išskrenda. Kada mes atskubėję į oro uostą bandėme Dominicą nugabenti pro vartus be eilės sakydami, kad tai pasaulio čempionas ir pan., mums buvo atsakyta, kad čempionai nevēluoja. Aišku, mūsų taip pat pasiteiravo, kurios srities čempionas yra šis žmogus... ☺

Taigi abu šie minėti žmonės buvo iš tiesų atvažiavę. Kodėl aš apie tai kalbu? Todėl, kad toje didžiulėje spaudos konferencijoje nebuvo nei vieno mokytojo ar

švietimo ministerijos atstovo. Šioje knygoje akivaizdžiai mesiu akmenis į tą daržą, nenorėdamas nieko įžeisti asmeniškai, o tik apsaugoti Jus nuo bereikalingo pinigų švaistymo.

Toliau kalbėsime apie efektyviausius mokymosi metodus – kaip efektyviai išmolti užsienio kalbos, žodžių, gramatikos, tarimo ir kitų dalykų. Aš Jums tiesiogiai pardavinėsiu idėją, kad „Kolibrio metodas“, kurį šiek tiek vėliau pristatysiu, yra greičiausias pasaulyje būdas išmolti užsienio kalbų. Aš taip pat Jums metu iššūkį – tas, kuris man parodys, kad yra daug greitesnis būdas už „Kolibrį“ išmolti kalbos, ne tik atgaus visus į „Kolibrį“ investuotus pinigus, bet jam bus dar papildomai sumokėta.

Taip rimtai kalbu dėl to, kad apvažinėjau visą pasaulį ir susitikau su geriausiais pasaulio ekspertais, kurie vienbalsiai pripažino, kad nėra greitesnio būdo už mano pristatytą.

TRADICINIAI MOKYMAI

Pirmiausia apžvelkime tradicinius mokymus, nes būtent ten dažniausiai žmonės ir patenka. **Pirmasis tradicinių mokymų atstovas yra mokykla**, o suaugusiems dažniausiai būna skirti **kursai**. Tikrai negaliu garantuoti dėl kiekvienos žmonės Lietuvoje, tačiau apskambinome ir išanalizavome populiariausių

mokyklų kursus. Būtent apie juos šioje knygoje ir kalbėsiu.

Sutikite, kad kursai brangiai kainuoja. Klausėme tradicinių mokyklų, kiek maždaug užtrunka visas kursas. Mums buvo atsakyta, kad apie trejus metus. Kaip Jums atrodo, kiek tokios trukmės kursai kainuoja? Aišku, bandydami parduoti daugiau, pirmas pamokėles jie parduoda pigiau. Tačiau susumavus visus pinigus, viduniškai atsieina nuo 7000 iki 10 000 Lt.

Būten tiek turėsite sumokėti už visą kursą, visas į jį įeinančias pakopas. Turėkite omenyje, kad **tai nėra individualūs užsiėmimai!** O jeigu mes dar pridėtume **laiko sąnaudas?** Dažniausiai pamoka apima vieną akademinę valandą, per savaitę būna dvi pamokos. Tai jau dvi akademinės valandos. Tačiau dar pridėkite valandos važiavimą pirmyn ir valandos važiavimą atgal. O kur dar laikas, skirtas namų darbams? Taigi kalbant apie laiką, išeina labai intensyvūs kursai.

GRUPINIŲ MOKYMŲ PRIVALUMAI

Žmonės prisiverčia, pagalvoja, kad šiaip ne taip susimokės tuos pinigus, ir eina į grupinius užsiėmimus. Kodėl, Jūsų manymu, tai yra pats populiariausias būdas mokytis užsienio kalbų? Pirmiausia aptarkime **grupinių užsiėmimų plusus:**

1. ten **susipažįstate su įvairiais žmonėmis**. Nesijaučiate vienintelis pasaulyje nemokantis kalbėti ta užsienio kalba. Ypač, jei jau kažkiek esate pažengęs, o tie kiti ne, pirmą savaitę jaučiatės labai gerai. Žinoma, kiek kitaip yra, jeigu atsiranda mokančių geriau už Jus. Ar žinote pagrindinį pokerio principą?

Jei žaidžiate ir po trijų ėjimų už stalo nematote nei vieno blogiau žaidžiančio žaidėjo, žinokite, kad tas žaidėjas esate Jūs.

Taip ir su užsienio kalbos mokymusi. **Jeigu grupėje nesate geriausias, vadinasi, būsite tas, iš kurio anksčiau ar vėliau visi juoksis**, būsite pavyzdys, kaip nereikia mokytis.

2. Antrą privalumą galima palyginti su grupiniu seksu. Kol vyksta procesas, galite simuliuoti. Atrodo, dalyvauji veikloje, tačiau nesiimi veiksmų. Ką tai reiškia? Kai mokytojas klausia vieno ar kito dalyko, **galite apsimesti žinąs ir liaudiškai tariant „praslįsti“**.
3. Atsižvelgiant į kainą, **grupiniai užsiėmimai yra pigesni**.

GRUPINIŲ MOKYMŲ TRŪKUMAI

Tuo plusai ir pasibaigia. Kokie yra minusai?

1. Jei yra teigiama, kad „mes labai dirbame individualiai, mūsų grupėje TIK septyni žmonės“. Ką tai reiškia? 45

min. pamokos dalykite iš 7. Būtent tiek pamokos laiko bus skirta Jums, **Jūsų bandymui pakalbėti, t. y. 6-7** minutės.

2. Aišku, turėkite omenyje, kad iš 45 minučių dėstytoja dažniausiai kalba 35 min., duok Dieve, Jums išeis pasisakyti bent 3 min. Kaip Jūs manote, ar tai yra pakankama praktika? Ne. O **pinigus sumokėjote kaip už 45 minutes.**

Jūs galite teigti, kad mokotės, kai klausotės, kaip kalba kiti. Kadangi ten esate ne vienas nemokantis, **95 proc. laiko klausotės, kaip nereikia kalbėti ta kalba.** Jūs ne tik mažai mokotės, bet ir labai daug laiko skiriate neteisingiems dalykams.

3. **Dažniausiai užsiėmimus veda lietuviai.** Kokia čia yra bėda? Pirmą – **jie kalba su akcentu**, nes paskutinį kartą buvo Anglijoje, kai skynė braškes, o galbūt ir išvis nėra buvę. Be akcento kalbėtų nebent tuo atveju, jeigu tai būtų slaptosios žvalgybos atstovai.

Antra bėda – **jie mąsto kaip lietuviai.** O anglai mąsto kitaip. Dėl to ir jų kalba yra kitokia.

Trečia bėda – **lietuviai bando lyginti lietuvių kalbą su užsienio kalba.**

Pavyzdžiui, atsiverčiau vadovėlį, parašytą tikrai labai profesionalių autorių. Jis vadinasi „Anglų kalba suprantamai“. Tai pagreitinti kursai pradedantiesiems, skirti savarankiškam mokymuisi. Sakykite, prašau, ar Jums aišku, apie ką kalbama:

Lietuvių kalbos linksnių atitikmenys anglų kalboje ir daiktavardžio priesagos.

Skaitome toliau:

Lietuvių kalbos linksnių atitikmenys anglų kalboje.

Kad būtų aiškiau, toliau parašyta:

Lietuvių kalboje yra septyni linksniai:

Vardininkas,

Kilmininkas,

Naudininkas,

Galvininkas,

Įnagininkas,

Vietininkas ir...

Šauksmininkas.

Iškart aiškiau? O tam, kad būtų dar aiškiau, prieš pradėdant mokytis siūloma prisiminti, kas yra linksnis:

tai yra daiktavardžio forma, atsakanti į tam tikrus klausimus – kas, ko, kam, ką <...> ir lietuvių kalboje linksniuojant keičiasi daiktavardžio galūnės.

Kyla įtarimas, ar aš mokausi lietuvių, ar kitą kalbą. Toliau:

Prielinksnis – tai kalbos dalis, vartojama kartu su daiktavardžiu arba įvardžiu, dažniausiai prieš daiktavardį arba įvardį, leidžiant pasakyti, kokį vaidmenį sakinyje atlieka daiktavardis arba įvardis. Pavyzdžiui, prielinksniai yra tokie <...>. Lietuvių kalboje keičiamos daiktavardžių galūnės, jos linksniuojamos <...>.

Tada žiūrime:

Linksnis vardininkas atsako į klausimą kas? Anglų kalboje vardininko linksnis nevartojamas.

Kam man reikia žinoti šią informaciją? Man tiesiog pranešama, kad anglų kalbai tai neturi jokios reikšmės. Ar žmogui dėl to turėtų palengvėti? Ir tai tik pirmi puslapiai mums puikiai suprantama kalba...

Su angliu, nieko neišmanančiu apie kilmininką ir kitus linksnius, yra daug lengviau bendrauti. Kai aš mokiausi anglų kalbos, mane mano vadovas ištrėmė į Angliją. Tai vadinama *panardinimu į procesą*. Žinote, kai esi oro uoste vienas, tavęs niekas nepasitinka ir dvi valandas bandai paaiškinti, kur tu nori būti, o pirmą savaitę kreipi dėmesį ne į anglų kalbą, o bandai tiesiog susiorientuoti, kur yra tualetas, kur galima pavalgyti, tai progresas, iš tikrųjų, yra ypatingas.

Per dvi savaites intensyvaus kurso aš išmokau tris sakinius:

- Kur yra kažkas (tualetas, virtuvė ir pan.).
- Labai noriu valgyti.
- Ačiū labai, viso gero.

Tada atradau merginą, kalbančią rusiškai. Čia mano progresas ir sustojo. Žinoma, grįžtant namo, kilo kalbinių problemų, anekdotinių situacijų muitinėje (juk tais laikais keliauti buvo sunkiau). Tokiam „progresui“

svečioje šalyje reikėjo sugaišti pusantro mėnesio. Taip galima įsivaryti ir kompleksą.

Grijžus, mano vadovas teigė supratęs, kad man reikia dar intensyvesnio ir individualaus kurso. Tada mane išsiuntė ten, kur aplink nebūtų jokių rusų, su kuriais galėčiau bendrauti mokama kalba. Mane taip pat apgyvendino šeimoje. Pasirodo, kad ten gyveno paauglys, su kuriuo aš galėjau bendrauti, tačiau kaip jis kalba, nesuprato net pats tėvas. Pokalbius tėvui versdavo motina. Taigi kokia išvada pagyvenus šeimoje? Kad visada yra, kur tobulėti. Padaryti tokią išvadą prireikė trijų mėnesių.

4. Ketvirtas grupinių užsiėmimų minusas, kad **turite eiti kartu su grupe**. O kartais norisi paklausti, pasitikslinti, ypač, jei esate lėtesnis. Tačiau dažniausiai tokie klausimai niekam neįdomūs – skirtingos žmonių profesijos, skirtingi poreikiai.
5. Dažnai **grupėje būna nelabai širdžiai malonių asmenų**. Nutinka taip, kad žmogus tiesiog nepatinka ir viskas. Kartais nesueina biolaukai ir su mokytoja. Užuoat susikoncentravę į mokymąsį, tada galvojate, kas čia negerai.

Taigi iš tikrųjų grupinis darbas yra linksmas, bet neefektyvus. Dabar panagrinėkime, kaip gi yra su individualiu darbu?

INDIVIDUALIŲ MOKYMŲ PRIVALUMAI

Individualaus darbo plusai:

1. **Kiek išmokai, tiek ir turi.** Galite pasidaryti individualų planą ir pagal jį mokytis. Tačiau ir su juo kyla bėdų. Galbūt kai kurie iš Jūsų pastebėjo, kad iš pradžių kilęs entuziazmas labai greitai nuslobsta. Tada suvokiate, kad Jums reikia pertraukų, kad namų darbams nebėra laiko, o galiausiai nusprendžiate išvažiuoti atostogauti.

Jums grįžus, **senos dainos vėl skamba naujai.** O mokytoja stebisi ir teigia, kad dar galėtų su Jumis padirbėti. Pridėkime dar ir tai, kad mokantis analizuojamos nenatūralios situacijos daug labiau trukdo nei padeda. Tada žmonės nusprendžia, kad reikia vadovėlio, kurie naudojami visose mokyklose.

Kokią išvadą apie juos mes padarėme? Kad **99 proc. vadovėlių yra kurti „Al-Qaeda‘os“ mokyklos.** Tai praktiškai **intelektualus terorizmas.** Būtent toks jų procentas neatitinka kognityvinės ergonomikos principų. Ką tai reiškia? Kognityvinė – yra protas, o ergonomika – patogumas. Kitais žodžiais tariant, vadovėliai parašyti taip, kad žmogui būtų kuo galima nepatogiau su jais dirbti.

Aišku, nemanau, kad tai daroma specialiai. Tačiau kadangi vadovėliai nurašinėjami vienas nuo kito, tiesiog yra tokia tradicija. Jeigu kaip pavyzdį imtume prieš tai nagrinėtą vadovėlį „Anglų kalba suprantamai“, tai pamatytumėte, kaip ten iš tikrųjų viskas nesuprantama ir Jums norėtusi dirbti be jo. Lygiai taip pat yra ir su kitų kalbų vadovėliais.

Vadovėliai, skirti pradžiamoksliams, dažniausiai būna penkių šimtų puslapių, kad maža nepasirodytų. Ten yra pateikiamos taisyklės čia pat kartu su išimtimis, kurios dažnai užima dar daugiau vietos nei pačios taisyklės:

4. PUSDALYVIS IR PADALYVIS (GERUNDIJUS) EL GERUNDIO

Gerundijus nekaitomas nei giminėmis, nei skaičiais. Tai pastovi veiksmažodžio forma. Jis sudaromas nubraukiant bendrąsias galūnes **-ar, -er, -ir** ir pridant I asmenuotės veiksmažodžiams priesagą su galūne **-ando**, II ir III asmenuotės veiksmažodžiams – **-iendo**.

cantar + ando – cantando (*dainuodamas, -a, -i, -os*)
estar + ando – estando (*būdamas, -a, -i, -os*)
soñar + ando – soñando (*sapnuodamas, -a, -i, -os*)
ver + iendo – viendo (*matydamas, -a, -i, -os*)
hacer + iendo – haciendo (*darydamas, -a, -i, -os*)
vivir + iendo – viviendo (*gyvendamas, -a, -i, -os*)
ser + iendo – siendo (*būdamas, -a, -i, -os*)

Cantando ellos juegan con la maestra.
Dainuodami jie žaidžia su mokytoja.
Haciendo la comida pienso en la película que vi ayer.
Ruošdamas pietus galvoju apie filmą, kurį mačiau vakar.

Išim t y s:

1. Kai kurie veiksmažodžiai turi priesagą **-yendo**.

ir + yendo – yendo (*eidamas, -a, -i, -os*)
leer + yendo – leyendo (*skaitydamas, -a, -i, -os*)
caer + yendo – cayendo (*krisdamas, -a, -i, -os*)
oir + yendo – oyendo (*girėdamas, -a, -i, -os*)
destruir + yendo – destruyendo (*griaudamas, -a, -i, -os*)
construir + yendo – construyendo (*statydamas, -a, -i, -os*)
traer + yendo – trayendo (*atnešdamas, -a, -i, -os*)
crear + yendo – creyendo (*tikėdamas, -a, -i, -os*)
huir + yendo – huyendo (*pabėgdamas, -a, -i, -os*)

2. Kai kurių veiksmažodžių šaknies balsių kaita o→u galioja ir gerundijuje.

dormir – durmiendo (*miegodamas, -a, -i, -os*)
morir – muriendo (*mirdamas, -a, -i, -os*)
poder – pudiendo (*galėdamas, -a, -i, -os*)

3. Taip pat ir su e→i balsių kaita.

pedir – pidiendo (*prašydamas, -a, -i, -os*)
decir – diciendo (*sakydamas, -a, -i, -os*)
repetir – repitiendo (*kartodamas, -a, -i, -os*)
servir – sirviendo (*paduodamas, -a, -i, -os*)
seguir – siguiendo (*tęsdamas, -a, -i, -os*)

4. Kai kurie veiksmazodžiai su šaknies balsių kaita e→ie, gerundijuje turi e→i kaitą.

preferir – prefriendo
labiau mėgdamas ką daryti

sentir, sentirse – sintiando, sintiéndose
jausdamas, besijausdamas

divertir, divertirse – divirtiando, divirtiéndose
linksmindamas, besilinksmindamas

arrepentirse – arrepintiéndose
apgailėstaudamas

Bendri pavyzdžiai:

Yendo al trabajo María se cayó y se lastimó la pierna.
Eidama į darbą Marija parkrito ir susižeidė koją.

Pudiendo estar contigo me siento feliz.

Galėdamas, -a būti su tavimi jaučiuosi laimingas, -a.

Cerca de la catedral siempre hay mendigos pidiendo limosna.

Prie Katedros visada yra elgetų, prašančių išmaldos.

¡SIDÉMÉKITE!

Sangražiniai padalyviai sudaromi su sangražos dalelyte žodžio gale,
pvz: poniéndose, lavándose, peinándose ir t. t.

Paskaičius tokį vadovėlį smegenys Jūsų klausia: „Ar tu nori mane ko nors išmokyti, ar paralyžuoti?“ Ir būtent taip atrodo pradžiamoksliai. O jeigu nieko nesuprantate, Jums ima tvirtinti, kad tiesiog neturite valios moktis.

Mes Jums įrodysime, kaip galite išmokti greitai ir efektyviai. Ar Jūs matėte bent viena vaiką, kuris mokydamasis pirmosios savo gyvenime kalbos klausia mamos, kokia yra kokio nors žodžio galūnė – ar vyriškos, ar moteriškos giminės? O visi vadovėliai būtent taip ir rašomi. Tačiau jie turi vieną pliusą – jie dažnai labai gražiai atrodo! Toliau viskas yra vien minusai.

PIRMA KLAIDA – VADOVĖLIAI

Ar žinote, ką pasakė vienas specialistas, kuris jau penkiolika metų treniruoja FSB ekspertus (buvusius KGB)? Šioje organizacijoje yra skyrius, ruošiantis nelegalus. Nelegalai yra tie žmonės, kurie turi mokėti kalbą be akcento ir dar su savo legenda. Šis ekspertas prisipažino, kad pirmoji taisyklė, taikoma jų katedroje, yra:

Niekados nenaudok jokių vadovėlių, nes tai yra nuodai.

Jei nori, kad agentą pričiupty, mokyk jį pagal vadovėlį. Kodėl? Nes vadovėliai iškraipo semegenis ir neleidžia mums natūraliai prabilti.

Ar žinote tikrą istoriją, kaip Amerikos specialiųjų padalinių ekspertai ruošė agentą į Žemaitijos kraštą? Tai realus pavyzdys.

Kadangi žemaičių kalba yra sudėtingesnė, agentas buvo ruošiamas penkerius metus. Paprastai mokymai užtrunka trejus metus. Jį išmokė ne tik kalbos, papročių, bet ir anekdotų, melžti karvę, arti žemę ir visokių kitokių gudrybių. Papasakojo jam, kur jis gimė ir pan. Parašiotu naktį jį nuleido ant žemės. Ryte jis persirengė lietuviškais rūbais, išėjo į pievą ir mato ten žemaitę, melžiančią karvę. Sugalvojo, kad reikia užmegzti ryšį. Priėjęs klausia:

- *Nu, muotin, a doug ci peino bus?*

O ji atsisukus ir klausia:

- *A tik nabūsi Amerikas šnips?*

Jis klausia:

- *Klausyk, muotriška, a iš kor atpažina?*

Moteris atsakė:

- *Kad pas mumis joudukų ne teik ir daug.*

Prisiminkite paprastą taisyklę:

NIEKADA nesimokykite kalbos iš vadovėlio. Niekada niekas dar nėra būtent tokiu būdu gerai išmokęs kalbos!

Jie rašomi norint pritraukti pinigų. Dažniausiai ant mokomųjų vadovėlių būna nuoroda, kuria pasinaudoję, galite kreiptis konsultacijos. Dažnai pirmosios konsultacijos rengiamos nemokamai. Už vadovėlius jų autoriai gauna pinigų ir toliau gali nesėkmingai kuo ilgesnį laiką mokyti žmones.

TRADICINIAI CD IR DVD

Ką dar dažniausiai naudojame mokydami kalbos? Tai CD ir DVD. Šiais laikais jų yra labai daug ir įvairių. Tačiau kokia bėda kyla su jais? Iš principo, skamba

logiškai – įsidedate kompaktą, klausotės ir girdite: „How are you? – Kaip gyveni?“ ir Jums leidžiama NET vieną kartą pakartoti.

Vienoje pamokoje būna apie **20-30 sakinių**. Tai ką išmokstate po tokios pamokos? Nieko, nes turbūt pirmą sakinį pamirštate jau po penkto. Ką reikia daryti? Klausyti dar kartą. Kaip manote, kiek kartų reikia išklausti pamoką, kurioje yra 20 sakinių, kad juos išmoktumėte? Galite klausyti **20 metų ir neišmoksate**.

Tada žmogus nusprendžia nusipirkti tūkstantį norimos išmokti kalbos žodžių. Ten sako žodį-vertimą-žodį-vertimą ir t. t. Būna ir dar sunkesnių programų – pirma tau pasako svetima kalba, tada susimąstai, ką tai galėtų reikšti, ir tau pateikia lietuvišką vertimą. Jūs bandote kartoti, o tuo metu jau sako antrą žodį, Jūs sutrinkate, nes nebeturite laiko! Kompakto pabaigoje Jums sako, kad jei neįsisavinote iš pirmo karto, paklausykite dar kartą. Ir nors ant kompakto parašyta „Per 5 valandas“, iš esmės **užtrunkate 5 metus**.

Prisiminkite:

NIEKADA nenaudokite tradicinių CD ir DVD. Tai yra nesąmonė. Nebent norite padaryti priešui staigmeną.

Tai yra garantija, kad Jūsų pikčiausias priešas visą gyvenimą neišmoks anglų kalbos. Jis bus labai patenkintas, nes turės medžiagos ir teigs, kad VISADA, kai tik norės arba reikės, galės pasimokyti. Turbūt daugelis iš Jūsų irgi esate pirkę, tačiau jau pirmą dieną pasidėjote į stalčių ir nebenaudojate. Tas pats ir su treniruokliais – guli, renka dulkes, tačiau sąžinė rami.

Dabar aptarkime DVD. Teigiama, kad tai labai geras būdas, nes žiūrėdamas gali orientuotis dėl apačioje einančių subtitrų. Tačiau vėlgi galėčiau pateikti pavyzdį, susijusį su kinu. **Neišeina kine žiūrėti filmą skaityti ir subtitrų.** Arba darai viena, arba – kita. Kai skaitai, nebežinai, apie ką filmas, kai žiūri filmą be subtitrų, nesupranti jo tinkamai. Dažnai subtitrai būna **pateikiami**, kaip specialiai, **patamsyje**. O dar dažniau ir **netinkamai išversti**.

Įdomiausia tai, kad tie, kurie moka kalbą, teigia, jog subtitrai visiškai nereikalingi, o tik viską gadina. Taigi iš tikrųjų DVD irgi netinka.

PRIEŠPASKUTINĖ GALIMYBĖ – IŠVAŽIUOTI GYVENTI KITUR

Paskutinis mūsų šansas išmokti kalbos – nuvažiuoti į tą šalį. Tačiau ir tai nepadedą (jau aptarėme). Pasižymėkite:

NEVAŽIUOKITE!

Buvau daug kartų Anglijoje ir kalbėjausi su tais, kurie išvažiavo ten skinti braškių. Kaip Jums atrodo, kokio lygio jų anglų kalba? Labai prasta. Nes braškes jie skina su lenkais, ir lenkiškai bei kitom kalbom jie kalba puikiai, bet tik ne angliškai. Dirbant gamykloje vėlgi tas pats. O jeigu bent vienas Jūsų aplinkos žmogus yra lietuvis, nuolat kalbate lietuviškai.

Amerikoje yra didžiuliai rajonai, kur plūsta vienos ar kitos tautybės žmonės. Mano teta penkiasdešimt metų pragyveno Amerikoje ir jai visiškai nereikia anglų kalbos. Kam gilintis į anglų kalbą, kai aplink vien rusai ir lietuviai? Taigi išvažiuoti irgi ne išeitis.

GALBŪT INTERNETAS?

Mums lieka tik **internetas**. Kurie iš Jūsų bandė išmokti anglų kalbos internetu? Įsijungę internetą matome labai daug nuorodų, kurios blaško dėmesį, ir visas jas bandome analizuoti. Iki paryčių galima sėdėti prie kompiuterio ir atseit gilintis į anglų kalbą, tačiau informacijos perteklius daro savo. Internetas sukurtas bet kam, tiktai ne užsienio kalbų mokymuisi.

Taigi išvada – **JOKIŲ ŠANSŲ IŠMOKTI NĖRA ☹**

Kodėl, Jūsų manymu, tradiciniai mokymai yra tokie populiarūs? Kodėl dažnai tėvai nori, kad vaikai įstotų į Oksfordo, Harvardo ir kitas garsias mokyklas? Kodėl visi „Toefl“ egzaminai yra populiarūs, tačiau neefektyvūs? Kodėl visas pasaulis apsėstas neefektyvumo? Neįsivaizduoju psichiškai sveikų žmonių, kurie priverstų šį košmarą baigti?

Jeigu žiūrėtume iš ekspertų lingvistų pusės, gavome labai gerą atsakymą, kai papulkininkas iš FSB bendravo su švietimo sistemos atstovais ir pasiūlė metodą greitai išmokti kalbų. Naudodamiesi tuo metodu, jie šnipus paruošia kalbėti tobulai be akcento greičiausiai per 1 metus, arabų kalba – per 2 metus, kinų – per 2 metus ir 1 savaitę. Jis teigė turįs metodiką, kuri leistų žmogui išmokti paprastai kalbėti per tris mėnesius. Kaip manote, kas jam buvo atsakyta?

- *Tu ką, idiotas? Mes juk taip sėkmingai nesėkmingai mokome žmones!*

Įsivaizduokite, jei asmuo per tris mėnesius (o jų pakanka tam, kad žmogus laisvai kalbėtų, rašytų ir skaitytų) išmoktų kalbos, ką darytų kalbų mokytojos, kurios 12 metų turi iš kažko gyventi? Ką darytų dėstytojai, kurie dėstydami universitete anglų kalbą, 5 metus turi maisto ir darbo? Ką darytų jų kolegos kitose šalyse, pas kuriuos yra siunčiami žmonės mokytis, ir

taip jie užsidirba milžiniškų pinigų? Tai yra didžiulė industrija, kuriai nenaudinga efektyviai mokytis.

Lengviausia yra sukurti teoriją, kad tie, kurie neišmoko, ir yra dėl to kalti. Kartais dar pademonstruojama stebuklą, kurie rodo, kad visgi yra išmokusių. Taip, tokių stebuklų būna. Jeigu žiūrėtume statistiškai, tai 80 proc. baigusių mokyklas ir universitetus neišmoksta kalbėti. 17 proc. lieka buitiniame lygyje. Ir **tik 3 proc. tikrai išmoksta kalbos.**

KAS TIE 3 PROCENTAI?

Tai tie, kurie penkiolika metų nuo ryto iki vakaro sėdi, mokosi, baigia universitetus. Pabandykite savo dėstytojo paprašyti, kad šis Jus išmokytų kalbos per dešimt dienų. Ką jis Jums atsakytų? Turbūt: „Neįžeidinėk manęs, aš kankinausi ir Tu tiek pat ilgai kankinsiesi.“ Arba: „Aš iš tavęs pasiimsiu tokius pat pinigus, kuriuos tėvai kadaise sumokėjo už mano mokslus.“ Na, galbūt gautumėte ne tokį tiesioginį atsakymą, tačiau esmė būtų ta pati. Tai dažniausiai daroma nesąmoningai.

Lygiai taip pat yra ir su vadovėliais. Nemanau, kad yra kokia nors sąmokslų teorija, kuri teigia, kad juos rašyti reikia prastai. Tiesiog yra tokia tradicija, o, kaip žinia, tradicijos miršta paskutinės. Kadangi aš mokiausi sunkiai, mano vaikai mokėsi sunkiai, vadinasi, jei yra sunku, viskas yra teisinga. Taip ir turi būti.

Atsiprašau tų, kurie daug metų skyrė kalbos mokymuisi. Tikrai nemenkinu aukštesnio kalbos supratimo, tačiau šis aukštesnis supratimas, galėtų būti greitesnis procesas. Kaip manote, **kiek vidutiniškai užtrunka bet kurios specialybės atstovas, kad taptų ekspertu?** Kiek laiko turi mokytis advokatas, gydytojas, mokytojas, kad taptų savo srities profesionalu? **Vidutiniškai 10 000 val. ir tai yra apie 10 metų.**

Deja, po dešimties metų **tik 3 proc. tampa profesionalais. 17 proc. tampa amatininkais** – tiesiog įvaldo savo profesiją, bet nepaprastų rezultatų nedemonstruoja. O **80 proc. išvis nedaug ko išmoksta.** Ką jau kalbėti apie užsienio kalbą. **To priežastis nėra talentas.** Tie 3 proc. dažnai nėra patys talentingiausi.

Man teko analizuoti daug poliglotų darbų, kurie moka daugiau nei dešimt pasaulio kalbų. Didžiausiai mano nuostabai – tie metodai, kuriais šie žmonės vadovaujasi, tinka nebent kokiems nors mazochistams. Iš tikrųjų, šie žmonės turi vieną išskirtinį bruožą. Dažnai jie neturi jokių supersugebėjimų ar ypatingos metodikos. Tačiau jie turi labai gerai treniruotą užpakalį. Nes visą gyvenimą savo noru sėdi ir mokosi užsienio kalbų.

Yra viena labai žymi 16 kalbų mokanti profesorė, propaguojanti nepaprastą būdą. Labai norėčiau stebėti

Jus, jeigu pagal jį mokytumėtės. Ji ima norimos išmokti kalbos žodyną, kuriame yra apie **250 000 žodžių** ir pradeda skaityti. Prpfesorė bando suprasti žodžių logiką. Paprasto, psichiškai sveiko žmogaus kompiuteris pakibtų jau po pirmų puslapių, o jai dar ilgai lieka įdomu. Tada ji ima kokią nors sudėtingą knygą, pavyzdžiui, V. Šekspyro originalą, ir tarp žodžių ieško prasmės.

Ji teigia: „Įsivaizduokite, kai po mėnesio galų gale suprantu, kad anglų kalbos daugiskaitoje reikia pridėti galūnę –s, jaučiuosi lyg atradusi naują žemyną.“ Spėkite, kiek laiko viduniškai ji skiria užsienio kalbai? Septynis metus. Tiesiog 24 val. per parą ji mokosi.

Kitas pavyzdys – švedų poliglotas, kuris vienoje iš savo knygų rašo: „Jeigu Jūs esate labai treniruotas žmogus, tai viskas, ką Jūs galite sau leisti – per dieną išmokti dvylika žodžių.“ Kiek išeina per savaitę? Apie šešiasdešimt. Ir anot jo, tai viskas, ką geba žmogus. Pagal mano metodiką, **žmogus drąsiai per dieną geba išmokti iki 500 žodžių per vieną kartą ir visiems laikams.**

Dar vienas mitas:

Poliglotai turi talentą kalboms ir gerą atmintį.

Pats dalyvavau organizuojant Pasaulio atminties čempionatus ir klausiau dalyvaujančių varžybose čempionų apie atmintį. Pasirodo, iš prigimties jie turi labai prastą atmintį, tiesiog yra ją ištreniravę. Dominicui O'Brienui yra pripažinta disleksija, dėmesio sutrikimas, tačiau jis visą laiką treniravosi.

Jei pasodintume prie Dominico žmogų, su iš prigimties gera atmintimi, pastarajam su Dominicu net nebūtų ko lygintis. Klausiau profesorių, kurie yra įvaldę daug kalbų, kiek jie gali išmokti žodžių. Jie teigia, kad apie 40. Bet juk tai gebėtų padaryti net ir pats bučiausias.

Bėda ta, kad tie, kurie yra kalbos ekspertai, nėra mokymosi ekspertai. Didžiausias mitas susijęs su tuo, kad jei žmogus gerai įvaldęs užsienio kalbą, tai jam leidžiama treniruoti kitus. Sabonio buvo klausama, ar jis galėtų tai daryti?. Jis atsakė ne, kadangi yra geras krepšininkas, bet ne geras treneris.

Prisiminkite:

**Jei žmogus puikiai
išmano kalbas,
nereiškia, kad jis puikiai
gali mokyti kitus.**

Ir atvirkščiai – jei žmonės su tam tikru dalyku gyvenime yra turėję problemų ir joms užklupus

nepasidavė, jis tampa labai geras tos srities ekspertas. Jis žino visas savo padarytas klaidas.

KETURI UŽSIENIO KALBOS ĮGŪDŽIAI

Kalbėdami apie užsienio kalbas, pradėkime nuo pat pradžių.

Yra keturi skirtingi įgūdžiai, kuriuos turi įvaldyti žmogus, norėdamas išmokti bet kurios užsienio kalbos. Ir galvoje tam yra atskiros smegenų dalys. Įvaldžius vieną įgūdį, nereiškia, kad įvaldėte ir antrą, ir trečią, ir ketvirtą.



1. Pirmas žingsnis yra **suprasti**, ką šneka užsienio kalba kalbantys žmonės.
2. Kita smegenų dalis yra atsakinga už **kalbėjimą**. Puikiai žinome, kad yra žmonių, gebančių pasakyti, bet, deja, nesuprantančių, kai jiems kas nors ką nors pasako. Ypač, kai vyrauja įvairios tarmės ir akcentai.

Vienas mano alpinizmo treneris per metus turėjo išmokyti prancūzų kalbos, nes gavo darbą dėstyti ją viename iš Afrikos šalių universitetų. Jis išmoko kalbą iš lūpų ir gebėjo kuo puikiausiai pasakyti, bet pusmetį nesuprato, ką jam šneka kiti. Pasirodo, taip įvyko dėl to, kad juodaodžių plačios lūpos.

3. Trečias dalykas yra mokėjimas **skaityti**. Yra žmonių, kurie puikiai skaito ir gali versti, tačiau patys kalbėti negali. Labai nustebau, nes turėjau padejėją, kuriai daviau knygą ir ji čia pat man ją puikiai vertė, bet kai jai reikėjo kalbėti telefonu angliškai, ji tai daryti atsisakė. Tiesiog savo skaitymo įgūdžiais ji pasitikėjo labiau nei kalbėjimo.
4. Mokėjimas **rašyti**.

Be abejo, visi keturi gebėjimai yra truputėlį susiję. Kai mokotės, prašau, nedarykite klaidos, kurią daro tradicinėse mokyklose – ten **vienu metu bandoma mokytis ir suprasti, ir kalbėti (netgi taisyklingu tarimu), ir skaityti, ir rašyti**. Kodėl tai yra neteisinga? Per daug apkraunamos smegenys. Įvaizduokite, užsienio kalbos mokytoja Jums sako:

- *Perskaitykite, ką aš čia parašiau?*

Juk puikiai suvokiame, kad kartais nutinka taip, jog žodis rašomas vienaip, tariamas kitaip (taip yra ir anglų, ir prancūzų ir daugelyje kitų kalbų). Ima kilti įtampa, ar čia parašyta taip, ar kitaip, o gal dar trečiaip. Tada pradodate tarti ir Jus iškart ima taisyti. Tada esate klausiamas, gal galite šį žodį pats parašyti? Vėl susimaunate. Bet nieko, juk susimovėte ne vienintelį kartą!

Kokia savijauta po pamokos? Bloga. O kaip jaučiatės po mėnesio? Blogai. Žymiai efektyviau yra...

**Susikoncentruoti į vieną
dalyką.**

VIENU METU KONCENTRUOKITĖS Į VIENĄ DALYKĄ

Kaip Jums atrodo, nuo ko geriausia pradėti? Nuo supratimo. Juk vaikai pirmiausia jo ir mokosi. Jie puikiai supranta, ką reiškia kompaktas ir kur jį reikia dėti, kas yra telefonas ir kur reikia spausti, kad jis imtų mirksėti. Taip ir mes – **iš pradžių turime suprasti, ką mums sako.**

Tada mokomės kalbėti, bet, gink, Dieve, nebandome skaityti. Ar matėte, kad vaikas vienu metu mokyti ir skaityti, ir rašyti, ir dar kalbėti? Tai yra terorizmas, o visi mokytojai tai priima kaip normą. Taip vyksta dėl

to, kad žmonės nepavargtų – truputį pasimokome žodžių, truputį paklausome, tada ką nors parašome ir t. t.

Taigi dar kartą – **koncentruokite dėmesį j vieną dalyką.** Pradžioje siūlau pirmiausia koncentruotis į **supratimą ir kalbėjimą**, nes jie yra labai susiję. Jei vieną savaitę skirtumėte bandymui suprasti, kaip yra tariami žodžiai, o po to bandytumėte kalbėti, tai iš tikrųjų atneštų Jums nepaprastų rezultatų.

Aš prieš tai minėjau 48 valandas. Iš kur jos atsirado? Pasirodo, mūsų smegenys turi ypatybę pamiršti. Galbūt tai jau pastebėjote. Dažniausiai **80 proc. informacijos jos pamiršta po pirmos dienos.** Daugelis tradicinių kursų daromi du-tris kartus per savaitę. Niekada nesutikite su tokiu grafiku! Kodėl? Nes pirmadienį išmokstate, antradienį pamirštate, o trečiadienį Jums jau reikia mokytis iš naujo. Jūs taip galite mokytis savaitėmis ir nieko neišmoksate.

Jei neturite pasirinkimo, paprašykite mokytojos dirbti dvi dienas iš eilės, pavyzdžiui, savaitgalį – šeštadienį mokykitės, sekmadienį pasikartokite tai, ką išmokote šeštadienį, ir išmokite dar ką nors papildomai. Pirmą dieną yra pati svarbiausia. **O dar svarbesnė yra pirmoji valanda.** Jūs negalite sau leisti baigti užsiėmimo, tol, kol nepasikartojote. Jei pamoka trunka 45 min., **30 min. mokykitės, o 15 min. kartokitės tai, ką išmokote,** nors ir labai norisi skubėti.

Jeigu pamoka trunka daugiau nei 45 min. ir šį laiką sėdėti Jus verčia dėstytojas, nušaukite jį, nes jis – teroristas. O jeigu patys turite tokį įprotį, darykite sau *charakiri*. Kodėl? Todėl, kad net pasaulio čempionai, kurių smegenys yra treniruotos geriau nei mūsų, pripažįsta, kad po 45 min. jos atsijungia. Todėl...

**45 min. dirbame, 10 min.
poilsiaujame.**

Gink, Dieve, jokių pusantrų valandų, kad ir kaip tai būtų populiariu! Kai mokotės pusantros valandos, smegenys atsijungia ir Jūs **perniek gaištate laiką**.

5 PAKARTOJIMŲ SISTEMA IR 48 VALANDŲ PRINCIPAS

Didžiausias klausimas, kylantis mokantis užsienio kalbų – ką reikia daryti, kad ne atsimintumėte, o nepamirštumėte jau išmoktų dalykų. Mokliškai įrodyta, kad tam mums reikia **penkis kartus pakartoti**:

1. Pirmas pakartojimas – **vienos valandos bėgyje** (30 min. dirbame, 15 min. kartojame).
2. Antras pakartojimas – **kitą dieną** (vakar išmokome, šiandien pakartojome).

3. Trečias pakartojimas – **po vienos savaitės** (savaitę dirbome, savaitgalį kartojame).
4. Ketvirtas pakartojimas – **po vieno mėnesio** (tai, ką išmokau per savaitę, turiu po mėnesio dar kartą pakartoti).
5. Paskutinis pakartojimas turi būti **po šešių mėnesių**.

Iš čia ir ateina 48 val. principas.

Jeigu sakote, kad imsite mokytis suprasti, tai šiam įgūdžiui iš viso **skirkite 48 valandas**:

- a) **Visą savaitę po 8 valandas**. Kas įvyks po savaitės? Kokybinis šuolis. Per **šešias dienas** susidarys 48 valandos. Pasirodo, psichologiškai žmogaus valia atlaiko daugiausiai savaitę. Jei po savaitės žmogus nejaučia milžiniško rezultato, jo motyvacija krenta. O įsivaizduokite, jei per savaitę išmokstate 2000 žodžių, dengiančių 95 proc. šnekamosios kalbos. Kaip jaučiatės? PUIKIAI!
- b) Jei negalite skirti visos savaitės, skirkite tam **viso mėnesio tris savaitgalius po 8 valandas kasdien**. Kas įvyks? Po mėnesio visa tai galėsite pakartoti ir išeis 48 valandų efektas. Turėsite milžinišką rezultatą.

Bet tam reikia susikoncentruoti į konkrečią veiklą, pavyzdžiui, kalbėjimą. O dabar įsivaizduokite, jei mokytumėtės tradiciškai. Kasdien sakytumėte, kad neturite laiko, todėl mokytumėtės kas antrą dieną. Per pamoką dirbtumėte pusantros valandos (nes už tai

susimokėjote). Ir vienu metu mokytumėtes ir kalbėti, ir tarti, ir rašyti, ir suprasti, ir klausyti. Kas įvyktų po vieno mėnesio?

90 proc. jau būtumėte pamiršę, nes fiziologiškai visa tai smegenys ištrintų. Kuo galėtumėte pasigirti, kuo pasidžiaugti? Kalbėti nemokėtumėte, rašyti nemokėtumėte, skaityti taip pat nemokėtumėte. Iš kur tokiu atveju imti motyvacijos kitam mėnesiui?

Didžiausia bėda, kodėl pasitraukiame nuo trasos, ta, kad tiesiog **neteisingai paskirstome jėgas ir per artimiausias 48 valandas negauname rezultato**. Todėl jeigu norite išmokti, prisiminkite tokį principą:

Užsienio kalbos reikia mokytis maksimaliai greitai.

Pirmą progresą turite padaryti per greičiausią laiką. Optimalus variantas, kurį sau galėtumėte leisti (o geriausia galėti, nes visą likusį gyvenimą neturėsite problemų), skirti vieną savaitę po 8 valandas. **Per šias 48 valandas Jūs gautumėte 80 proc. visos mokymosi naudos** ir tvirtai stotumėtės ant kojų.

Po to, **visą kitą mėnesį galite skirti po 4 valandas**. Taip mokytis tris mėnesius. Po trijų mėnesių mokydami tokiu būdu, Jūs laisvai kalbėsite, rašysite, laisvai skaitysite ir suprasite. Aišku, tai nebus tobulas kalbos įvaldymas.

Dažnai mes neskiriame mokymosi ir tobulėjimo. Jūs turėsite pereiti **keturis etapus**:

1. **Nemoku tos kalbos bei kitų bazinių dalykų, bet noriu išmolti.** Po pirmo mėnesio tradicinių mokymų pereisite į antrą etapą, kuris vadinamas...
2. **Nemoku kalbos, bet jau ir nebenoriu.** Jei valios pastangomis pereisite šį etapą, po trijų mėnesių ar metų, Jūs...
3. **Mokėsite truputėlį, bet nedirsite kalbėti.** Tai yra didžiausia problema. Žmonės nedirsta to daryti, nors tikrai galėtų. Deja, tada jau nebepateksite į ketvirtą etapą, vadinamą...
4. **Moku ir noriu savarankiškai dirbti toliau.**

Kaip jau minėjau, **mokyti reikia arba greitai, arba išvis nepradėti.** Taigi **du etapai, pagreitinantys procesą**:

1. **Mokymasis.** Čia galite pasisamdyti mokytoją ar pasirinkti metodiką, kuri bus Jums tarsi ramentai. Išmoksime bazinės leksikos ir kitų bazinių dalykų.
2. **Koučingas.** Čia turėtumėte turėti mokytoją, kuris Jus nukreiptų skaityti vienokius ar kitokius tekstus ir pan. Jūsų užduotis pereiti prie visiškai savarankiško tobulėjimo, kuris trukėtų visą likusį gyvenimą. Net ir patiems anglams ar ispanams, lygiai taip pat, kaip ir lietuviams, reikia tobulinti savo kalbą.

Išvada:

Geriausias būdas mokytis kalbų yra pagrįstas *savarankišku nukreipiamuoju kontroliuojamuoju metodu (SNK).*

Ką tai reiškia? Žmogus 90 proc. mokosi pats, dėstytojas jo nemoko, bet nukreipia viena ar kita linkme, ką mokinys maždaug turėtų daryti, ir kontroliuoja, kaip jam sekasi. Bet **90 proc. laiko studentas dirba pats.**

Taigi pirmiausia mes mokomės suprasti, tada kalbėti, po to skaityti, o galiausiai rašyti. Kaip Jums atrodo, kodėl pirmiau reikia mokytis skaityti, o tada rašyti? Įrodyta, kad visi žmonės, kurie taisyklingai rašo lietuviškai, angliškai, ispaniškai, rašydami niekada nesinaudoja jokiais gramatikos taisyklėmis. **Taisyklingos rašybos paslaptis yra *fotoatmintis.*** Žmogus turi pakankamai skaityti tam, kad galėtų taisyklingai rašyti net nesuvokdamas rašymo taisyklių.

Prisiminkite:

Jums nereikia mokytis rašybos taisyklių!

Tai yra mirtis alyvose. Pavyzdžiui, mano antrokas sūnus, vien internete žiūrėdamas animacinius filmukus, puikiai rašo ir kalba angliškai, nors jo to niekas nemokė. Kaip jam sekasi su lietuvių kalba? Kadangi mokykloje jis verčiamas taikyti taisykles – prastai. Todėl iš pradžių reikia daug skaityti, o taisyklinga rašyba taps savaime.

LEKSIKA – VISA KO PAMATAS

Egzistuoja dvi didžiausios problemos, su kuriomis Jūs galite susidurti:

1. Leksika,
2. Gramatika.

Lingvistai bando mums įrodyti, kad gramatika yra svarbiausia. Nesąmonė! Sutikite, kad visi vaikai kalba, net ir nemokėdami gramatikos taisyklių. Ir atvirkščiai – jei puikiai išmanote gramatiką, tačiau nežinote žodžių, ar Jums pavyks ką nors pasakyti? Taigi **80 proc. pasaulyje gyvenančių žmonių turi bėdų būtent su leksika**. Nežinai žodžio – negali kalbėti. **Gramatika sudaro tik 20 proc. kalbos.**

Pradėkime nuo leksikos.

Turiu Jums labai gerų žinių. **138 pagrindiniai bet kurios kalbos žodžiai sudaro 50 proc. šnekamosios kalbos.** Tai yra mokliškai įrodytas faktas.

Antras faktas, įrodytas Lietuvos tyrėjų, kad daugelis mokyklą baigusių vaikų nežino šių žodžių. Tačiau žino tokių, kurių gyvenime vartoti neprireiks. Kam jie buvo mokytį jų – niekas dar neatsakė į šį klausimą.

Kiek reikia laiko tam, kad išmoktume 138 bazinius žodžius? Ar tam užtenka 12-os metų mokykloje? Kaip galime matyti – ne. Aš garantuoju Jums, kad **juos galima išmokti per dvi valandas visam gyvenimui.**

Kita žinia – **500 dažniausiai vartojamų žodžių sudaro 65 proc. šnekamosios kalbos.** Ir esmės, jei jau mokate šiuos žodžius, tuojau pat galite važiuoti į užsienį ir komunikuoti buitine kalba. Tai bus nelabai sudėtingi sakiniai, bet nusakantys maždaug viską, ko Jums prireiks kelionėje.

Tam, kad pasiektumėte **86 proc. šnekamosios kalbos, Jums reikės išmokti 2000 labiausiai vartojamų žodžių.** Reikės dar labiau paplušėti ir išmokti **5000 žodžių, tada padengsite 95 proc. šnekamosios kalbos ir gebėsite skaityti.** Jei norėsite laisvai skaityti romaną, Jums reikės 7000 žodžių. Ir nors kai kurie žodžiai bus neaiškūs, tačiau tai taps visiškai nesvarbu, nes 95 proc. kalbos Jūs suprasite.

DĖMESIO, DĖMESIO, DĖMESIO!!!

Ekspertai, mokantys daug kalbų, tvirtina, kad vienas žmogus gali išmolti 15 žodžių (ir tik tada, jei jis yra poliglotas). Kiek vidutiniškai užsienio kalbos žodžių išmokstama mokyklose per vieną pamoką? Dažniausiai 5, o po to dar 30 žodžių duodama mokytis namie, ko paprastai niekas nedaro. O jei ir atlieka šią užduotį, tuojau pat juos pamiršta.

Sakykime, Jūs savarankiškai ir sąžiningai mokotės. Per dieną išmokstate po 10 žodžių. Tai darote kasdien. Kiek Jums užtruks išmolti 7000 žodžių? 700 dienų, t. y. du metai juodo darbo, turint omenyje kartojimą. Kaip dažniausiai mums siūloma pasikartoti? Pedagogai liepia pasidaryti žodynėlius. Iš pradžių jie duoda rezultatą, tačiau kai susidaro pakankamai didelis skaičius žodžių, kuriuos reikia pasikartoti, kyla bėda. Jūs kartojatės ir jau žinomus Jums žodžius, ir dar nežinomus. Nedarykite taip.

KAIP GERIAUSIA MOKYTIS?

Įsivedant standartą – **per 1 val. 100 žodžių.** Paskaičiuokime, kiek tada Jūs užtruktumėte? O kiek reikėtų po to kartotis? Labai ilgai. Kam taip save kankinti? Siūlau paprastą dalyką. **Pasigaminkite kartoteką.** Ji susidaro iš penkių skyrelių. Pirmas

skyrelis vieno piršto pločio, antras – dviejų, trečias – trijų, ketvirtas – keturių ir penktas – penkių pirštų pločio. Nusipirkite bloką lapelių. Vienoje lapelio pusėje užsirašykite lietuvišką žodį, pavyzdžiui *svarbus*, kitoje – anglišką, pavyzdžiui, *important*, ir transkripciją.

Sakykime, Jūs per pusvalandį išmokote 50 žodžių. Juos reikia pasikartoti. Imate kortelę, kurioje turite matyti anglišką žodį, pavyzdžiui, *important*. Pagalvokite, ką jis reiškia. Jeigu šį žodį atpažinote, jis keliauja į antrą kartotekos skyrelį, jeigu ne, tada į pirmą. Jokiu būdu savęs dėl to nekaltinkite! Visi žodžiai, kurie dėl įvairių priežasčių gali būti sunkiai išmokstami, keliauja į pirmą skyrelį, kurie lengvai – į antrą.

Kitą dieną kartodamiesi imate žodžius iš pirmo skyrelio. Kodėl? Nes jie Jums sunkiausi. Jeigu juos atsimenate, dedate į antrą skyrelį. Tai reiškia, kad tie, kurie Jums yra sunkūs, bus vis kartojami. Jeigu Jūs intensyviai mokysitės, per dieną ar dvi susidarys pilnas kartotekos skyrelis. Tada Jūs imate žodžius, esančius šiame skyrelyje, ir visus juos pasikartojate. Tie, kuriuos atsimenate, keliauja į trečią skyrelį, o tie, kurių ne – į pirmą. Kas įvyksta? **Jūs svarbiausiems žodžiams skirate didžiausią dėmesį.** Taip darote su visais žodžiais kartotekoje. Kai tik skyrelis tampa pilnas, peržvelkite jame esančius žodžius.

Kodėl žodžiai taip ilgai užsibūna pirmame skyrelyje? Tam yra vienintelė priežastis – Jūs neteisingai juos mokotės. Ką daryti, kai prisipildo paskutinis kartotekos

skyrelis? Pakartojate jame esančius žodžius iš vienos ir iš kitos pusės ir išmetate arba sudegintate. Kodėl? Nes smegenims reikia signalo, kad Jūs išmokote juos visam gyvenimui.

Jūs penkis kartus pasikartojote žodžius. Pagal mokslinius įrodymus, Jūs šiuos juos atsiminsite iki gyvenimo galo. Su tais žodžiais, kurie sunkiai įsimenami, reikia padirbėti atskirai. Kiti klausia, iš kur gauti tokią kartoteką? Tai gali būti paprasčiausia dėžutė. Kiti teigia, jei būtų turėję tokią dėžutę, būtų išmokę. Dėžutė tam tikrai nebūtina. Juk mes visi turime penkis pirštus. Dėkite ant stalo pirštus ir pagal juos matuokite, kokio aukščio krūvą toje vietoje galite padėti. Dabar pasiteisinimų nesimokyti nebelieka.

KLAUSIMAS – KOKIUS ŽODŽIUS MOKYTIS?

Nedarykite to, ką sako tradiniai mokymai, teigiantys, kad mokytis reikia iš žodynėlio. O visi žodynėliai parašyti abėcėlės tvarka. Prisiminkite:

**Gink, Dieve, nesimokykite
žodžių abėcėlės tvarka!**

Smegenims tai nepatinka. Paprasčiausiai, joms neįdomu, kai visi žodžiai prasideda viena ir ta pačia raide. Raskite tinkamiausią dažniausiai vartojamų žodžių žodyną. Išmokite 138 bazinius žodžius, tada 500, po to 1500, o galiausiai 2000. 2000 pradžiai tikrai pakaks.

Geriausia yra mokytis iš teminių žodynų. Jų tikrai knygynuose apstu. Jie apima svarbiausias temas, pavyzdžiui, namą, drabužius, parduotuvę ir pan. Smegenims patinka žinoti VISKĄ ta tema. Joms reikia užbaigtumo. Kaip tada jaučiatės Jūs? Su bet kuo galite kalbėti apie namus ir kitomis išmoktomis temomis!

Imkite veiksmažodžius ir mokykitės pagrindinių – duoti, imti, gauti, nusipirkti, pasiųsti, pačiam nueiti, išvykti, gimti. Ir Jūs JAU galite palaikyti pokalbį.

Primenu:

- **Koncentruokite dėmesį į svarbiausius žodžius.**
- **Įsitikinkite, kad žodynas yra tinkamas mokytis.**
- **Išmokite 138 bazinius žodžius, tada 500, po to 1500, o galiausiai 2000.**

Egzistuoja standartas – jei esate nelabai gabus žmogus, per valandą turite išmokti 100 žodžių.

KAIP REIKIA MOKYTIS ŽODŽIŲ?

Mechaninė atmintis yra 26 blogesnė nei loginė. Mokyti *zubrinimo* būdu yra nepaprastai sunku. Ar žinote, ką reiškia žodis *important*? Jis reiškia *svarbus*. Koks lietuvių kalboje yra žodis, primenantis žodį *important*? *Impotentas*. Raskite svarbų žmogų savo gyvenime. Mokslo labai apverskite situaciją ir galvokite, kad jis svarbus, bet impotentas. Jūs prisiminsite šį žodį visam gyvenimui.

**Niekada žodžių
nesimokykite mintinai. Tai
nusikaltimas!**

Įsisąmoninkite, kad **visi užsienietiški žodžiai skamba panašiai kaip ir lietuviški**. Pavyzdžiui, ką reiškia rusų kalbos žodis *curikpopik*? Niekas nežino, ką jis reiškia, nes aš pats jį sugalvojau. Arba *bliambliamčik*? Imkime veiksmažodžius: *atsikalbasitsia* ir *otpindiuritsia*. Kiek užtruktų lietuvis, nemokantis rusų kalbos, besimokydamas šiuos žodžius? Iš pradžių imtume sau kartoti žodį: *curikpopik, curikpopik, curikpopik...* daug kartų. Tą patį darytume su jo reikšme. Paskui imtume kitą žodį ir vėl jį daug kartų kartotume. Bet antro žodžio mokymosi metu jau pamirštume pirmą žodį. O jeigu man reikia išmokti 2000 žodžių? Tai tampa neįmanoma.

Dabar pasižiūrėkime, kaip galime išmokti žodžių paprastai. Imame žodį *curikpopik*. Vargu, ar toks pat žodis yra lietuvių kalboje. Todėl padalijame jį į dvi dalis, pavyzdžiui, *curik-popik*. Randame šioms žodžio

dalims atitikmenį, pavyzdžiui, *curik* – *SŪRus*, o *popik* – *POPkornas*. Tarkime, šis žodis reiškia *blogas žmogus*, Jūs turite įsivaizduoti kokį nors konkretų blogą žmogų, pavyzdžiui, kaimyną ar politiką, valgantį sūrius popkornus. Ar atsimenat šį vaizdą? Sunku?

Dabar pakalbėkime apie *bliambliamčik*. Ar žinote ką reiškia *bliā, bliā, bliā*? Tai yra daug kalbėti. O ar žinote kokį nors žodį, prasidedantį M raide? Pavyzdžiui, *moteris*. Įsivaizduokite situaciją: ateina viena daug šnekanti Moteris, kartojanti „BLIA, BLIA, BLIA“, ir susitinka su kita tokia pat Moterimi, kartojančia „BLIA, BLIA, BLIA“, o tada ateina vyras ir padaro „ČIK“. *Bliambliamčikas* – *geras žmogus*, išvadavęs moteris nuo bereikalingų diskusijų!

Dabar žodis *atsikalbasinti*. Tikriausiai žinote žodį *KALBASa* (*rus. dešra*). *ATSI* – galėtų asocijuotis su žodžiu *ATSIkqsti*. Taigi žmogus atsikanda dešros ir pajaučia malonumą, nes atsikalbasinti reiškia *jausti malonumą*.

Toliau žodis *otpindiuritsia*. Koks galėtų būti atitikmuo lietuvių kalboje? *OT* – *OTec* (*rus. tėvas*), *PIN* – *PIN kodas*, *DIU* – *DIUma*, toks rašytojas, *RIT* – *RITeris*. Ką mes matome? Tėvas pametė PIN kodą, paskambino DIUmai ir nutarė parašyti kūrinį apie RITerį. Galite teigti, kad tai yra nesąmonė, bet kad ir kaip būtų keista, smegenys jas labai lengvai atsimena. **Kuo didesnė nesąmonė (o jeigu ji apima ir sekso elementus), žodžių mokymasis tampa labai įdomus.**

Sugalvoti tokias interpretacijas atrodo pakankamai sudėtinga, kol Jūs darote tai savarankiškai. Būtų lengviau, jei atitikmenys jau būtų sugalvoti. Žmonės su pačiais blogiausiai gebėjimais, turėdami atitikmenis, per valandą išmoksta apie 100 žodžių. Sutikite, kad taip mokytis yra žymiai greičiau ir linksmiau. Pagal šią metodiką mokosi vaikai – jie girdi, kuria asociacijas ir atsimena jas visam gyvenimui.

Kyla klausimas... **Užuot iškart pasakęs *important* – *svarbus*, turiu įsivaizduoti visą situaciją su politiku, kuris yra svarbus, impotentas, ir begalę kitų situacijos detalių?!** Nesijaudinkite, tai yra tik „ramentai“, kol smegenys juos įsimena. Kai Jūs po to vartojate tuos žodžius, jie Jums net nebeiškyla. Žinoma, bus ir tokių žodžių, kuriuos Jūs išmokssite, tačiau nevertosite kokių 10 metų. Būtent dėl šių „ramentų“ prireikus Jūs bet kada galėsite juos atgaminti.

Taip pat kyla klausimas, **ką daryti, jeigu lietuvių kalboje neegzistuoja toks pat garsinis atitikmuo, pavyzdžiui, *thank you*?** Drąsiai galite vartoti ir panašius garsus, vietoje [TH] tarti [S]. Apskritai tarimas yra viena, o žodis yra kita. **Vienu metu nepainiokite žodžių su taisyklingu tarimu.** Jeigu per savaitę išmokstate 2000 žodžių, nuvažiuojate į Angliją ir sakote: „senk jū vieri mač“, žmonės gali stebėtis, kad Jūsų anglų kalba nėra tobula, bet juk ją Jūs studijuojate tiktai savaitę!

Turbūt susidūrėte ir su **bėda, kad žodis tariamas vienaip, o rašomas visai kitaip**. Kaip Jūs išmoksite jį rašyti taisyklingai? Vėlgi pakartojimo būdu. Juk tai pats populiariausias ir bukiausias būdas. Pavyzdžiui, turime realiai neegzistuojantį žodį *SHRCREPILČ*, kuris skaitomas kaip *labas*, o jo reikšmė yra *viso gero*. Jį galima išmokti rašyti naudojant mnemotechniką. Išskirkite kelių raidžių kombinacijas, pavyzdžiui, *SH-RCR-EP-ILČ*. Sutikite, kad lengviau išmokti padalijant, nei visą iš karto.

Kaip atsiminti SH? Įsivaizduokite, kad gyvatė geria vandenį iš puoduko (vizualus raidžių S ir H panašumas). Ką galėtų priminti RC? R man primena nėščią moterį, kuri prieš gimdymą treniruojasi žaisti kamuoliu (C) su kita nėščia moterimi R. EP galėtų būti kopėčios (E) ir vėliava (P) – lietuviai užsilipę ant kopėčių mojuoja vėliava už „Žalgirį“. IPČ būtų žmogus sulenkta koja (IP), geriantis iš pastatyto ant stalo dubens degtinę (Č).

Ar atsimenate, kas buvo pradžioje? Gyvatė, kuri gerė vandenį iš puoduko (SH), viena nėščia moteris, spardanti kamuolį su kita nėščia moterimi (RCR), kopėčios ir vėliava (EP), ir žmogus, sulenkęs koją, geriantis ant stalo iš dubens, pilno degtinės (ILČ).

Dažniausiai mums žodžiuose reikia atsiminti tik fragmentą, nes tik retais atvejais žodis tariamas visiškai kitaip nei rašomas. O ir žodžių fragmentai kartojasi. Pavyzdžiui, anglų kalboje yra tokie deriniai

kaip CH arba SH. CH galite įsivaizduoti kaip drugelį, o SH kaip tarakoną. Tokiu atveju drugelį ar tarakoną irgi įtrauktumėte į siužetą. Kiek mes užtrukome? Labai trumpai, o prisiminsime tai visą gyvenimą.

Dažnai kyla **vyrishkos ir moterishkos giminės problema**. Kai mokotės žodžius, ant to vaizdo, kur yra moterishkos giminės žodžiai, uždodate suknelę, o kur vyrishkos giminės – vinį. Dominicas O’Brienas yra sugalvojęs dar paprastesnį būdą – skirti visą miestą, pavyzdžiui Kauną, vokiečių kalbai. Ten teka Nemunas (kas gyvena Vilniuje – tiems teka Neris). Nemuno kairėje yra vyrishkos giminės dalykai, o Nemuno dešinėje – moterishkos. Pavyzdžiui, jeigu *namas* kita kalba yra moterishkos giminės, Jūs tikrai prisiminsite, kurioje Nemuno pusėje jis stovi.

Tie dalykai, kurie yra nei vyrishkos, nei moterishkos giminės (prisiminkime niekatrąją giminę), galėtų būti Nemuno santakoje.

Kiek mums truko atsiminti šiuos dalykus? Tai atrodo labai kvaila, labai nelogiška, bet už tai linksma. Ir būtent taip mokosi vaikai.

Lygiai tokiu pat panašumo principu galima mokytis ir kinų kalbos hieroglifų. Esu gavęs daug komentary, kad jų atsiminti neįmanoma, o ir stropiai mokantis, juos užmiršti jau po pusmečio. Taip pat teigiama, kad šiems mokslams reikia kaligrafijos meną studijuoti nežinia kiek metų. Tačiau hieroglifams galime taikyti tą pačią

sistemą – paverskite jį piešiniu. Raskite detales, kurios Jums asocijuotųsi su vienu ar kitu realaus pasaulio daiktu, o juos sujungę į visumą, prisiminsite ir patį hieroglifą.

4 MNEMOTECHNIKOS PRINCIPAI

Egzistuoja keturi principai, kuriuos turite panaudoti tam, kad **atsimintumėte visus išmokus žodžius**:

1. **Transformacija.** Turite transformuoti bet kokią medžiagą į patogią smegenims formą – hieroglifus paverskite paveikslukais, jei tai yra sunkūs žodžiai ar skaičiai, vėlgi paverskite juos tuo, kas Jums atsiminti yra patogiau.
2. **Vizualizacija.** Pasirodo, vizualinė žmonių atmintis yra tūkstantį kartų geresnė nei audialinė, todėl visus žodžius ir yra geriausia mokytis **panaudojant paveikslukus**.

Daugelis žmonių skundžiasi, kad turi nelabai gerą vaizduotę. Jūs turbūt – ne išimtis. Pabandykite prisiminti konkrečią keptuvę, esančią Jūsų namuose. Kurioje vietoje ji guli? Kokia yra jos rankena? Ar galite tai įsivaizduoti? Vadinasi, Jūsų vaizduotė yra puiki!

Geriausia yra mokytis ne abstrakčius, o **konkrečius dalykus**. Jei tai žmogus, įsivaizduokite ne šiaip gatvės praeivį, o konkretų žmogų, su kuriuo esate bendravę ar kasdien matote.

Kaip atsiminti abstraktų žodį, pavyzdžiui, *laimė*? Nupieškite konkretų paveiksluką, kuris Jums asocijuotųsi su laime, pavyzdžiui laimingą veidelį.

3. **Asociacija.** Tai procesas, kai **jungiate paveikslėlius vieną su kitu**, ir tai leidžia jus atsiminti visam laikui.
4. **Lokalizacija.** Kur slypi didžiausia bėda, kai žmonės per trumpą laiką išmoksta daug žodžių? Juk jie taip greitai gali būti pamiršti. Jus reikia „pririšti“. Juk negalite nuolat vartoti 2000 žodžių. Viskas turi būti sudėliota kaip vienoje didžiulėje kartotekoje. Kai žinai, kas kur padėta, bet kuriuo metu gali nueiti ir pasiimti.

Dažniausiai nutinka taip, kad, kai reikia prisiminti žodį, galvojate: „Aš tikrai jį žinojau, kažkada kažkur juk tikrai jį mokiausi, juk dar diskutavom apie tai su kolegom.. kaip ten jis...“ O naudodamas šį principą, žmogus gali atsiminti žodžius jam tik prireikus. Apie tai kalbėsime šiek tiek vėliau.

Labai svarbus efektyvaus mokymosi principas:

Per vieną kartą bandykite įveikti tik VIENĄ sunkumą.

Nepainiokite ir klausymo, ir kalbėjimo, ir rašybos, ir tarimo. Tai nepaprastai sudėtingas procesas. Per dieną išmokus apie 500 žodžių žmonės geba atgaminti iš klausos. **Pirmiausia mokotės suprasti atskirus žodžius, o ne sakinius. Tada mokotės jus tarti nekreipdami dėmesio į transkripciją. Ir tik kitame lygyje treniruojatės kalbėti.**

Yra daug žmonių, ypač rusų ir indų, kurie kalba puikiai, bet su didžiausiu akcentu. Jie visą gyvenimą kalbėjo angliškai, tačiau jiems niekas nieko nesakė dėl tarimo. Jie kalba puikiai, bet labai netaisyklingai. Jei su jais kas nors padirbėtų, tai per savaitę jie tikrai smarkiai pagerintų savo tarimą.

MARŠRUTO METODAS

Egzistuoja dar vienas geras ir efektyvus būdas mokytis užsienio kalbų, kurį man rekomendavo du ekspertai – vienas iš jų žmogus, Amerikoje treniruojantis specialiuosius padalinius. Specialieji padaliniai visą dieną sportuoja ir į užsienio kalbos mokymus ateina nuvargę. Sėdėti jiems tampa nebeįmanoma. Tam buvo sugalvotas *vaikščiojimo metodas*.

Pavyzdžiui, norite išmokti visą temą apie gamtą – mišką, žolę ir t. t., pasiėmę knygą išvažiuojate į Vingio parką ir praleidžiate nuostabią valandėlę. Prieinate prie medžio, jį apžiūrite, pasakote sau, kad tai yra *tree* (angl. medis), randate lietuvių kalbos asociaciją, pavyzdžiui, *trys*, ir kuriate siužetą, pavyzdžiui, parke stovi trys medžiai.

Būtinai vaikščiodami pasirinkite *maršrutą*. Kodėl tai yra taip svarbu? Nes po to Jūs jį atsiminsite. Taigi parke praeinate pro medžius, matote dangų, žolę,

girdite, kaip čiulba paukščiai, uodžiate kvapus. Viskas vyksta be jokio nuobodulio ir su asociacijomis. Grįždami namo einate tuo pačiu keliu ir kartojatės.

Neseniai buvome Ispanijoje. Ten sutikome lietuvę, kuri prieš daug metų emigravo į šį kraštą. Ji tris metus per pietų pertrauką dviems valandoms eidavo į ispanų kalbos kursus, skirtus emigrantams. Po trijų metų ji visiškai nekalbėjo ispaniškai. Po to ėmė mokytis individualiai, atsirado bendradarbių ispanų ir dabar ji puikiai kalba.

Nuvykę paprašėme, kad ji išmokytų mus ispanų kalbos. Ji atsisakė tai daryti ėmusi teigti, kad tai labai ilgai užtruks. Tačiau mes ėjome pasivaikščioti keliuku ir klausinėjome žodžių, čia pat kurdami jiems asociacijas. Patyrėme didelį malonumą. Iš tikrųjų, maršrutas yra puikus būdas mokytis.

Su daiktavardžiais Jums jau turėtų būti viskas aišku, tačiau kaip mokytis veiksmazodžių?

Geriausia tam skirti sporto salę. Savaitei nusipirkite abonementą ir visus veiksmazodžius uždėkite ant treniruoklių, pavyzdžiui, ant bėgimo takelio dėkite veiksmazodį *bėgti*. Atitinkamai kažkas salėje *kilnoja* svarmenis, kažkas *sėdi*, *vaikšto* ar *kalba*. Vieną dieną pereikite per salę, išmokite, o kitą dieną eikite ir kartokite.

Kuo skiriasi pakartojimas nuo antro išmokimo?

Jeigu Jūs vėl bandote žiūrėti į savo užrašus, skaityti juos, vadinasi, Jūs mokotės iš naujo, t. y. antras išmokimas. Kartojimas yra tada, kai traukiate žodžius ne iš užrašų, o iš smegenų. Todėl maršrutai ir yra geras būdas mokytis, nes Jūs einate jais, žiūrite į tuos daiktus ir bandote prisiminti, kaip jie galėtų vadintis. Jeigu neatsimenate, tik tada pasižiūrite į užrašus. Patikėkite, nekyla jokio nuobodulio.

Jeigu mokotės temą apie maistą, eikite į restoraną ir normaliai pavalgykite. Tada tikrai atsiminsite, kas kaip vadinasi.

Internete galite rasti labai gerą **programą „Pimsleur“**. Viena bėda, kad šios programos nėra lietuviškai-angliškai, tačiau galima rasti rusiškai-angliškai, angliškai-ispaniškai ir pan. Ji apima 90 pamokų po 30 min. Ją galite kartoti automobilyje, namuose ir pan. Ten pateikiamas sakinyš, o po jo pauzė, kurios metu Jūs spėjate garsiai pakartoti. Vieną dieną klausykite pamokos, kitą dieną ją kartokite. Po 90 dienų Jūs garantuotai laisvai kalbėsite norima kalba.

Ši programa ypatinga tuo, kad sukurta dar praeitame amžiuje ir buvo skirta CŽV agentams. Iki šiol KGB ir CŽV mokosi jos pagrindu.

Kuo ji skirasi nuo kitų programų, rašytų kompaktuose ir DVD?

Kitose programose vieną kartą pasako žodį ar sakinį ir tikisi, kad mes išmoksime. Tai pasityčiojimas. „Pimsleur“ programoje moksliai paskaičiuota, kiek tas pats sakinytis turi būti pakartotas pirmoje, antroje, trečioje ir t. t. pamokose tam, kad jį atsimintume. Ta programa padės net pačiam negabiausiam.

Mano skeptikas draugas per tris mėnesius išmoko laisvai kalbėti vokiškai, o neseniai ir ispaniškai. Jis nieko nedarė, nes yra tinginys, o ėmėsi vienos vienintelės technikos – klausė „Pimsleur“ programos ir jam pavyko. Pats girdėjau, kaip jis kalbasi su tais, kurie šių kalbų mokėsi po keletą metų.

Dar geriau, jeigu **Jūs mokytumėtės vaikščiodami**. Sujunkite vaikščiojimą su mokymusi. Netikėkite, kai Jums sako, kad išmoksitės kalbos įsijungę kompaktą, kol tvarkotės, plaunate indus ar pan. Ne. Tokiu atveju Jūs išmoksitės tvarkytis ar plauti indus, bet tik ne kalbėti.

Dažnai nutinka, kad žmonės klausosi, tačiau garsiai nekartoja. Kalbėti galima išmokti tik garsiai kalbant. Kitaip Jūs išmoksitės kalbėti tyliai ir niekas Jūsų nesupras.

Garsinė medžiaga pagal tinkamumą mokytis yra pirmoje vietoje, nes Jūs **galite susikoncentruoti į tarimą**. Tačiau kuo galima greičiau pereikite nuo garsinės prie vaizdinės medžiagos. Daug kas nemoka elgtis su vaizdine medžiaga. Mūsų smegenyse yra ląstelės, vadinamos *neuronais*. Jie atsakingi už pamėgdžiojimą. Vaikai būtent taip ir mokosi. Jie žino paslaptį, kurios net nenutuokia 99 proc. visų užsienio kalbos mokytojų. Ji yra tokia:

Jeigu mes norime išmokti bendrauti, turime suvokti, kad 87 proc. bendravimo sudaro kūno kalba.

Tačiau nėra nei vieno kursų, kuriuose to mokytų. Pasirinkite mėgstamą filmą anglų kalba ir labiausiai patinkantį herojų jame, pavyzdžiui, „Terminatorius“ su A. Švarcnegeriu. Žiūrėdami stabdykite filmą ir kartokite tai, ką daro Jūsų pasirinktas herojus, pavyzdžiui, atkartokite „I’ll be back“ ta pačia intonacija ir tais pačiais gestais. Patikėkite, Jūsų kaimynams bus nepaprastai įdomu.

Jūs labai daug sužinosite – kaip herojai angliškai miršta, kaip ateina į šį pasaulį, kas yra *sun of the bitch* ir panašius dalykus. Tai suprasite per labai trumpą laiką. O įsivaizduokite, žmonės po daugelio metų baigia universitetą, bando kalbėti užsienio kalba ir jų niekas nesupranta.

Neseniai buvau Anglijoje, ten vyko seminaras. Viena moteris atsistojo ir pasakė dėstytojui, kad norėtų išmokti oratorinio meno, nes yra poliglotė, jai reikia treniruoti žmones ir, atrodo, kad ji to negeba. Dėstytojas paprašė jos pasakyti kelis sakinius vokiškai, angliškai, tada itališkai. Juos sakydama ji atrodė kaip trys visiškai skirtingi žmonės, nes tai darė skirtingais tonais ir gestais. Dėstytojas ją įtikino, kad jai tikrai jokio oratorinio meno mokytis nereikia, nes ji puikiai valdo kūno kalbą.

Vaizdinę medžiagą galima naudoti dėl to, kad tai yra linksma ir galite modeliuoti situaciją. Net jei nesuprantate, apie ką kalbama, tiesiog kartokite ta pačia intonacija ir kūno kalba, ir nustebsite, kad jau supratote tai iš konteksto.

Taigi dar kartą:

- 1. Vaikštote, kai klausotės garsinės medžiagos.**
- 2. Judate, kai šaudote, gaudote, mylitės žiūrėdami vaizdinę medžiagą.**

Jokiu būdu dienų dienas nesėdėkite prie stalo, nes tai yra labai nuobodu. Dažnai, kai taip sėdite, būna tiek nuobodu, kad net nebežinote į kurią pusę žiūrėti. Tačiau net jei nebėra kur dingti, Jūs sėdite ir automatinio būdu mokotės žodžių. Draudžiu Jums taip elgtis. Geriau **įsivaizduokite, kad kalbatės su kuo nors kitu**. Taip bus daug įdomiau.

Darykite kaip vaikai. Ar matėte, kad vaikas atsisėstų ir mokytųsi kalbos? Vaikai tai daro per jausmus ir emocijas. Kuo daugiau jų ir judesio, tuo geriau įsisavinama informacija. Reikia **sujungti visus tris pojūčius – audialinį, vizualinį ir kinestetinį.**

KEIČIAME POŽIŪRĮ Į GRAMATIKĄ

Dabar dėl gramatikos...

Kaip Jums atrodo, kas sugalvojo gramatiką? Atsakymas – intelektualiniai teroristai. Įdomiausia tai, kad jie ima keisti parodymus. Šiaip lingvistika yra mokslas apie gyvą kalbą. Taip? Ir užuot tyrinėję tai, kaip mes kalbame, jie mums aiškina, kaip mes privalome kalbėti.

Kadaise vienas Lietuvos kalbininkas, kuris vedavo televizijos laidą apie taisyklingą lietuvių kalbos vartoseną, jos metu kalbėdavo su ypatinga intonacija. Tačiau ar Jūs kada nors girdėjote apie bent apie vieną gerą oratorių, kuris kartu yra ir lingvistas? Ar esate skaitę bent vieną šedevrą, kurį parašė anglų kalbos mokytojas? Ne. Nes tai visiškai skirtingos profesijos. Tai kaip šie žmonės gali nurodinėti mums, kaip mes turime kalbėti?

Pažįstu vieną didį oratorių, turintį milžinišką, didžiausią pasaulyje tarptautinę organizaciją. Neseniai jis buvo nuvažiavęs pas savo mokytoją pasikalbėti. Ji jam sako: „Klausyk, tu iki šiol nepramokai angliškai.“ Ji anglų kalba šnekučiuojasi tik kaimelyje su savo vaikais, o man žinomas žmogus turi verslo partnerių visame pasaulyje. Juokinga tai, kad visi jį supranta, išskyrus ją.

Ką aš tuo noriu pasakyti? Kad **gramatiką sukūrė teroristai**. Būtų nieko, jei jie būtų tiesiog sukūrę ir ją pasidžiaugę. Tačiau jie bando įrodyti, kad išmolti kalbėti nėra taip lengva. Iš pradžių, anot jų, reikia išmolti disciplinos, vadinamos *lingvistika*, ir su ja susijusių dalykų, t. y. gramatikos ir t. t. Jie teigia, kad iš pradžių reikia mokytis lietuviškų terminų, tokių kaip *linksnis*, *prielinksnis* ir t. t., tada – norimos išmolti kalbos terminų, nes juk svarbu suvokti, ką reikia *present perfect continuous*! Iki šios akimirkos dar neturi būti jokių minčių apie kalbėjimą. O žmogaus tuo metu kita kalba jau klausia: „koks tavo vardas?“ Kad atsakytų į šį klausimą, jis turi permąstyti tiek daug gautos informacijos, kad turbūt niekada į jį ir neatsakys.

Anglų kalba yra labai lengva. Jos gramatika apima tik 250 taisyklių. Jei norite išmolti lietuviškai, imkite vadovėlį, kuriame rasite 650 taisyklių. Aš jį pasiėmiau tada, kai mano vaiko mokytoja pareiškė, kad manasis antroklas prastai šneka. Garbės žodis, aš nieko vadovėlyje nesupratau. O kas bandė skaityti kalbotyros vadovėlius? Juk tu net lietuviškai nesupranti, apie ką eina kalba!

Prisiminkite:

NIEKADA nesimokykite gramatikos, nebent Jūsų svajonė yra tapti lingvistu.

Tada skirkite tam 15 metų ir keršykite visiems, kurie nesidomi tuo mokslu. Taisykite kiekvieną, kuris netaisyklingai šneka. O jeigu norite tiesiog susišnekėti, tokie dalykai Jums nereikalingi.

MOKYKITĖS MĄSTYTI UŽSIENIO KALBA

Gal esate girdėję, kad aukščiausias visa ko laipsnis yra mąstymas? Tačiau per 15 metų išmokę anglų kalbos vadovėlj, Jūs išvis nebemąstysite. Mintyse tiesiog keliausite per terminus, net nesuvokdami, ką jie reiškia. Tai yra Jūsų talentų ir žinių kapinės.

Anglai mąsto labai paprastai. Todėl **geriausia mokytis iškart mąstyti kaip tai daro užsieniečiai**. Duosiu pavyzdį. Kiek anglų kalboje yra laiko formų? 26 ir tai pradiniam etape. Mums aiškinti apie jas pradedama taip: „Dabar pakalbėkime apie vieną laiko formą.“ Ir tada pusę metų treniruojamės. Imama teigti, kad mūsų laukia ilgas kelias, nes liko dar 25 formos. Žmogus po penkiolikos metų priartėja prie 26-os formos, jau pamiršęs 16-tą.

Mūsų metodas tvirtina, kad gramatika reikalinga tik tiek, kiek ji tau padeda pradiniame etape, net ne gramatika, o taisyklės. Todėl visas laiko formas reikia išmokti per vieną valandą, o mąstyti – per pusvalandį.

Dabar Jus išmokysiu mąstyti kaip mąsto anglai. Prieš sakydamas kokį nors sakinį, anglas galvoja, ar tai yra **veiksmas**, ar **būseną**. Pavyzdžiui, *aš einu* yra veiksmas, *aš esu* – būseną. Jei tai yra **veiksmas**, tuomet jis kelia kitą klausimą – ar tai yra **aktyvas**, ar **pasyvas**. Aktyvas – *aš einu*. Pasyvas – *aš esu einamas*.

Koks sakinytis būtų: *aš vakarėjau į filmą*? Aktyvinis. O *knyga buvo rašoma*? Pasyvinis. Deja, kiti teigia, kad tik po 20-ties metų gali prieiti prie išvados, ar tai yra aktyvas, ar pasyvas.

Prisiminkite:

**VISOSE kalbose yra
TRYS laiko formos:
praeitis, dabartis ir ateitis.**

Anglų kalboje bus tas pats. *Aš ten eisiu rytoj*. Ar supratote, koks čia laikas? Taip, tai ateitis. *Aš vakar ten buvau*? Praeitis. O *aš dabar čia esu* – dabartis. Taigi, mielieji, ką tik perėjote trijų metų kursą. Jūs esate nepaprastai talentingi!

Dabar atskleisiu Jums didžiausią paslapį. Tai praktiškai yra šešerių mokymosi metų žinios. Pasirodo, anglai (ir lietuviai, ir kinai...) turi keturis būdus, kaip atlikti veiksmą. Arba kitais žodžiais tariant, keturi akcentai, į ką žmonės kreipia dėmesį. Tai lietuviui yra taip pat suprantama, kaip ir anglui, jei tik dėstytojas gebės tai paaiškinti paprastai.

Perteikiama informacija gali būti:

1. **Faktas**, pavyzdžiui, *aš gyvenau*.
2. **Procesas**, pavyzdžiui, *aš esu žiūrintis televizorių*. Į ką tokiu sakiniu norėčiau atkreipti dėmesį? Kad esu žiūrėjimo procese. Arba: *vakar, kai man paskambinai, buvau kažkur einantis*. Čia svarbu, kad buvau procese, kol manęs nesutrukdei. Kiek reikia metų tam, kad tai suprastumėte?
3. Dabar išvis patirsite prasiveržimą... įdėmiai skaitykite. Būna toks dalykas, kaip **rezultatas**, pavyzdžiui: *aš perskaičiau knygą*. Procesas čia nėra svarbus. Arba: *aš vakar padariau gerą darbą*.
4. Jei suprasite ketvirtą akcentą, galėsite būti dėstytojais. Kartais nutinka, kad žmonės tris valandas dirba ir vis nebaigia. Anglai dažnai daro, bet nebaigia iki galo, ir pinigus vis tiek nori gauti, todėl sugalvojo šį būdą perteikti informaciją. Mes Lietuvoje jį irgi turime, tik neakcentuojame. Tai **procesas kaip rezultatas**, pavyzdžiui, *vakar, kai tu man paskambinai, aš dar nebuvo padaręs to darbo, bet buvau tris valandas kaip dirbantis*.

O dabar egzaminas. Praktiškai, tai yra „Toefl“ aukščiausias lygis. Aš pateiksiu sakinius, o Jūs pagalvokite, kokie jie:

1. *Aš gyvensiu gražiai.*
2. *Aš laksčiau kaip jaunas briedis.*
3. *Dabar aš kalbu.*
4. *Rytoj būsiu dirbantis, kai Jūs man paskambinsite.*
5. *Kai rytoj Jūs man paskambinsite, jau būsiu tris valandas kaip kalbantis.*
6. *Kai paskambinsite man penktą valandą, būsiu iškalbėjęs viską, ką tik galėjau.*

Atsakymai:

1. faktas ateityje.
2. faktas praeityje; kadangi nepričiupote procese, tai yra tiesiog faktas, o ne procesas.
3. procesas dabartyje.
4. procesas ateityje.
5. procesas kaip rezultatas ateityje.
6. rezultatas ateityje.

Jei visus sakinius apibūdinote teisingai, esate patys gabiausi pasaulio studentai. Bet mes einam toliau.

Pasirodo, visose kalbose galima pateikti informaciją trimis formomis:

1. Kaip **teiginj**, pavyzdžiui, *aš gyvenu, gyvenau ar gyvensiu.*
2. Kaip **neiginj**, pavyzdžiui, *aš negyvenu, nekalbėjau.*
3. Kaip **klausimą**, pavyzdžiui, *ar gyvenau aš išvis iki šiol?*

Šios trys formos gali būti pasakytos įvairiuosiais laikais. Įsivaizduokite, kaip bus lengva visa tai vartoti, nes Jūs nežinosite, kaip tai vadinama kitose kalbose! O jei Jūs, neduok, Dieve, sužinosite, Jums dings noras tai vartoti. Todėl geriau nežinoti, o tiesiog suprasti esmę.

Prisiminkite, kad:

**Smegenys trokšta matyti
visą paveikslą.**

Todėl žmogus, norintis išmokti kalbą, per vieną dieną turi sužinoti visą gramatiką. Jis turi **suvokti, kur yra ribos, kad jam viskas susidėliotų.** Jis turi matyti visą vaizdą. Dar vienas labai svarbus pastebėjimas:

**Mokykitės taisykles, bet,
gink, Dieve, tą pačią dieną
nebandykite įsisavinti
išimčių!**

Pavyzdžiui, anglų kalboje viskas labai paprasta. Jeigu turime du ar daugiau daiktavardžius, daugiskaitoje pridedame –s galūnę. Ar tai labai sudėtinga? **Ties viena taisykle smegenys gali koncentruotis 30 sekundžių.** Po šio laiko jos jau nebesuvokia, apie ką kalbama. Kaip dirba BBC? Per pusę minutės aptaria viso pasaulio reikalus.

Jei per tiek laiko galima pranešti apie pasaulio pabaigą, kiek žmonių išsigelbėjo, kiek ne, apsaukti, kaip viskas liūdna ir dar pacituoti porą žodžių iš Biblijos, tai kam daugiau laiko reikia gramatikos taisyklei? Taisyklė turi būti paaiškinta daugiausiai per minutę, į tą laiką turi įeiti ir taisyklę pagrindžiantis pavyzdys. Taigi mokykitės taisyklių, o išimtis bandykite įsisavinti atskirai, pavyzdžiui, savaitgalį.

Anglų kalboje viskas paprasta ne tik su daiktavardžiais, bet ir su artikeliais. Jų čia turime du – *a* ir *the*. Artikelis *a* parodo, kad daiktas priklauso kokiai nors grupei (*a* knyga, *a* jaguaras). Knyga ir jaguaras yra dviejų skirtingų daiktų grupių atstovai. O artikelis *the* reiškia, kad kalbama konkrečiai apie kokį nors daiktą, pavyzdžiui *the* berniukas yra žydas (konkretus berniukas, būtent šitas). Viskas. Ar tai labai sudėtinga?

Net jeigu Jūs pavartosite artikelius ne jiems skirtose vietose, Jums bus atleista. Bet kai Jums sako „nieko panašaus, yra labai daug išimčių“, tada išvis nesinori mokytis artikelių ir gadintis sau nuotaikos.

Klausimas... kiek galima be gramatikos taisyklingai kalbėti?

TARZANO METODAS

Šį metodą sužinojau iš septynis kartus pasaulio čempiono Ramono Campayo, kuris su žmona kartu vykdamas į atminties čempionatą Vokietijoje, nusprendė, kad norėtų prabilti vokiečių kalba, nes ten vyks spaudos konferencija. Juk jis turėjo laiko skrydžio metu, per kurį spėtų net ir užkasti! Iš oro uosto Ramoną vežė tiesiai į spaudos konferenciją ir ten jis dvi valandas kalbėjo vokiškai. Vienas žurnalistas konferencijoje pastebėjo, kad čempionui dar reikėtų padirbėti su vokiečių kalbos gramatika. Šis atsakė:

- *Sutinku, juolab, kad iki šiol esu skyręs vokiečių kalbai vieną valandą ir 23 minutes.*

Jo nuomone, gramatika yra nereikalinga. Jis tai pavadino „Tarzano metodu“. O kaip šneka tarzanas? *Aš eiti į namas rytoj; aš eiti į namas vakar; aš būti mylėti daugkart šiandien, rytoj ir vakar.* Ar supratote, kas šiais sakiniais norima pasakyti? Taigi kam reikalinga gramatika?

Mes pastebime, kad po pirmos dienos mokymų tarzano metodu, žmonės ima be baimės kalbėti. Čia

taip pat kaip ir išgėrus. Kodėl išgėrus sekasi bendrauti geriausiai? Nes nebelieka jokios baimės, tampa svarbu tiesiog perduoti norimą mintį. Jei nežinote žodžių, visada galima naudotis kūno kalba. „Tarzanas“ leidžia visiems laikams atsikratyti komplekso.

Tegu gramatikas studijuoja lingvistai, o mums reikia susikalbėti su žmonėmis. Gramatika yra pseudomokslas. Tačiau leiskite Jums pristatyti kelias **formules, kaip žmonės dėlioja sakinius.**

Burbuliuku pavadinsime **subjektą**. Tai bus sakinio herojus, todėl jis yra **pirmoje vietoje**:



Tokia rodyklė simbolizuoja **veiksmą**. Jis visada yra **antroje vietoje**. Vietos padėties keisti negalima.

Viskas, ko reikia, pasimti žodynėlį ir dėlioti į formulę žodžius:




Anglų kalboje niekas nesikeičia, bet prie žodžių turi būti pridedamos tam tikros dalelytės, kad adresatas suprastų, apie ką kalbama.

Jei prieš rodyklę įterptume žodį **will**, galėtume kalbėti viską, kas susiję su **ateitimi**:



Jeigu norite kalbėti apie **praeitį**, turite atsiminti, kad

pirmoje vietoje eina rutuliukas  ir mes

turime kokį nors veiksmažodį , prie kurio pridedama galūnė **-ed**:



Net jeigu Jūs po vienos dienos pasakysite *I goed*, nors taip nekalbama, anglai nustebs, pagalvos, kad esate įvaldę gramatiką iki fanatizmo. Jums bus atleista, jeigu prisipažinsite, kad anglų kalbą studijuojate tik dvi dienas.

Po visų šių dalykų galite imti mokytis netaisyklinų veiksmažodžių ir juos vartoti. Bet tik po to!!! Iš pradžių mokykitės paprastai.

KOLIBRIO METODAS

Pirmiausia trumpai pristatysiu patį kolibrį. Ar žinote, kas tai per paukščiukas? Palyginti jo kūno svorį su naikintuvo, šis paukšrelis skrenda daug greičiau. Greičiau nei naikintuvas... Įsivaizduojate?

Tai vienintelis paukštis, galintis skristi vietoje, atbulai ir žemyn galva. Jis išmoksta visų dalykų labai greitai. Jis pats greičiausias! Mūsų sukurtas metodas irgi yra būtent toks – kolkas greičiausias pasaulyje.

„Kolibrio“ mokymų metu mokomės:

- kaip **kalbėti**,
- kaip **suprasti**,
- kaip **skaityti**,
- kaip **rašyti**.

Bet visos problematikos bazė yra leksika, išsprendžianti 80 proc. problemų (žodžius atsimename naudodamiesi mnemotechnika), gramatika, kurią mokomės per algoritmus, ir fonetika, parodanti, kaip žodis skamba ir kaip reikia jį tarti.



Čia yra leksilendas:



Tam, kad žodžiai niekur neišsibarstytų, Jūs turite sujungti juos į maršrutą. Čia yra paimta 30 pagrindinių temų. Žmogus išmoksta žodžius, susijusius su laiku, valstybe, miestu ir t. t., keliaudamas maršrutu. Jį specialiu metodu mes atsimename labai lengvai. Po to visuomet galima labai paprastai pasikartoti. Toliau imame atskirą žodžių grupę, pavyzdžiui, *paslaugos*:



Vėl žodžius jungiame į maršrutą ir žmogus gali tą maršrutą pakartoti realiame gyvenime, o žodžius įsimena amžiams.

Atlikome 90 proc. darbo, nes žmogui iš pat pradžių būna labai sunku pačiam rasti panašiai skambančių atitikmenų lietuvių kalboje, pavyzdžiui:

ŽODIS	TARIMAS	ASOCIACIJA	ANGLIŠKAI
9.13 Policija	[pə'li:si]	PALJSti	Police
9.14 Bankas	[bæŋk]	BANKetas	Bank
9.15 Paštas	[pəust] ['ɔfis]	POSTas OFISas	Post-office
9.16 Restoranas	['restarɔnt]	RESpublika TIRONas	Restaurant
9.17 Klubas	[klɔb]	Klubas „LABas“	Club
9.18 Gamykla	[plɑ:nt]	PLANTacija	Plant
9.19 Fabrikas	['fæktəri]	FAKTORIus	Factory
9.20 Mokykla	[sku:l]	Savotiška KULTūra	School
9.21 Vaikų darželis	['ki:ndəgɑ:tn]	„KINDER“ sūrprizas GATavas	Kindergarten
9.22 Sodas	['gɑ:dn]	GARDas Namas	Garden
9.23 Paplūdimys	[bi:tʃ]	BIČIulis	Beach
9.24 Baseinas	[pu:l]	PULkas	Pool
10. PASLAUGOS			
10.1 Prekės	[gudz]	GUru DZūkai	Goods
10.2 Dovana	[gift]	GYVas TURkas	Gift
10.3 Kaina	[praɪs]	PRAEIS	Price
10.4 Kaina (kiek kainuoja?)	[kɔst]	KOSTIumas	Cost
10.5 Dydis	[saɪz]	SABonis IZoliacija	Size
10.6 Kasa	[kæʃ] [desk]	KAŠis DISKursas	Cash-desk
10.7 Parduotuvė	[ʃɔp]	ŠOKis Pinigai	Shop
10.8 Vitrina	[ʃɔp] ['windəu]	ŠOKis Pinigai VINis DAUBa	Shop-window
10.9 Konsultantas	[ʃɔp] [ə'sɪstənt]	ŠOKis Pinigai ASISTENTas	Shop assistant
10.10 Pirkėjas	['baɪə]	BAJERis	Buyer
10.11 Klientas	['kʌstəmə]	KASTuvas MAMA	Customer
10.12 Kasininkas	[kæ'ʃiə]	KIŠenė Yla	Cashier
10.13 Brangus	[ɪk'spensɪv]	X faktorius PENSIninkas	Expensive
10.14 Pigus	[tʃi:p]	ČIPolinas	Cheap

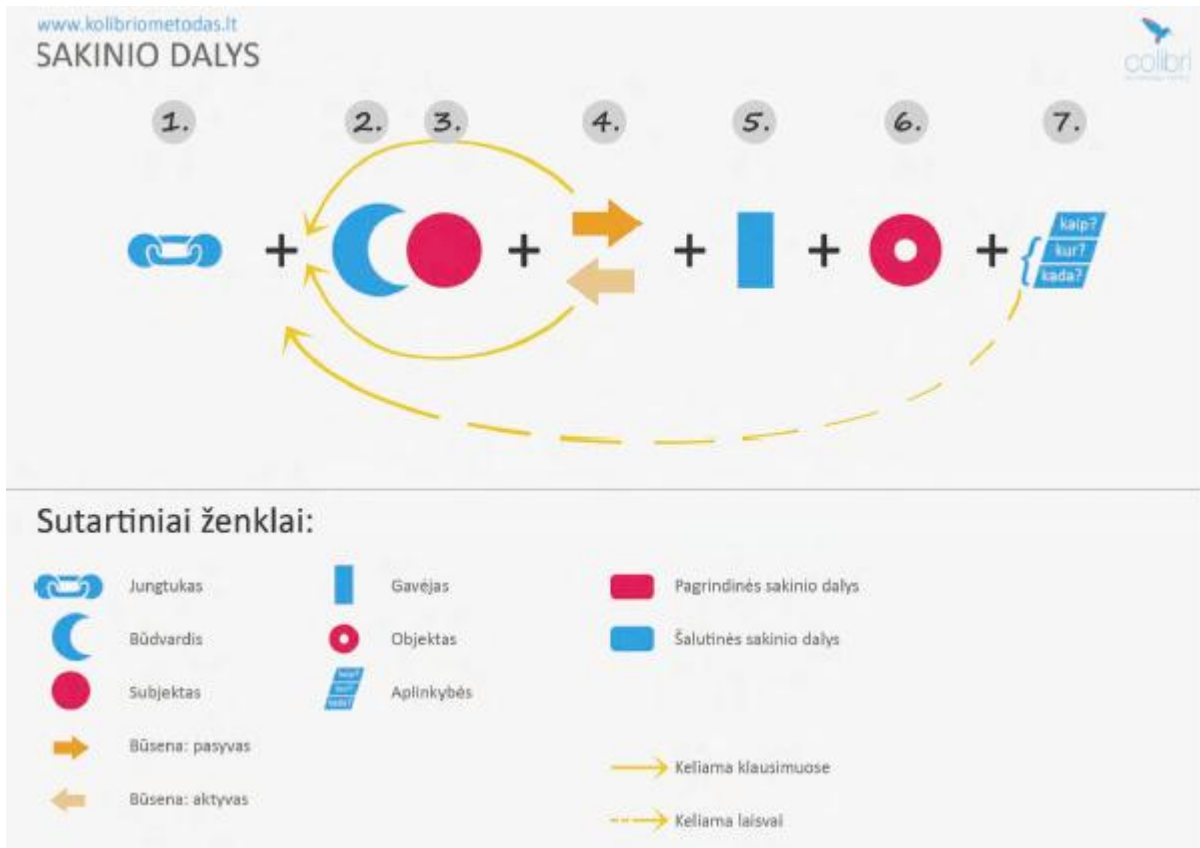
www.kolibriometodas.lt

Police – PALJSti. Yra policija ir kažkas po ja palindo. Antras žodis – *bankas* – BANKetas. Banke vyksta banketas. Toliau – *prekės* – *goods*, o kaip asociacija pateikta – *GUDrūs DZūkai*. Ką daro gudrūs dzūkai? Išdėsto prekes. *Dydis* – *size* – *SABonis IZoliacija*. Kaip tai galima atsiminti? Vėlgi labai paprastai – ateina Sabonis su izoliacija ir sako, kad jam reikia būtent tokio dydžio.

Yra kelios knygos pasaulyje, kuriose surašyti iš anksto apgalvoti siužetai. Tačiau kur yra bėda? Žmogui labai sunku įsiminti kito sugalvotą ir užrašytą sudėtingą siužetą. Kodėl? Jeigu kursite sau ar prašysite kitų Jums sukurti, patikslinkite, kad jie nekurtų Jums viso siužeto, o tiesiog rastų lietuviškus atitikmenis. Jei patys tingite, galite net pasisamdyti studentą, kuris už pusę lito už









žodį sukurs Jums asociacijas. Po to tiesiog reikia jas „uždėti“ ant žemėlapio ir labai lengva bus įsiminti.

O čia yra **sakinio dalys**:



Ši schema skirta tam, kad žmonės atsimintų sakinio struktūrą. Jie iš pirmo karto ima dėlioti pačius sudėtingiausius sakinius, nemokėdami nė vieno termino ar gramatikos taisyklės. Jie naudoja tik grafinį įsiminimą. Grafiniai ženklai įsimenami tūkstantį kartų greičiau už tekstą.

Čia yra **formulės**:

AKTYVAS	PRAEITIS	DABARTIS	ATEITIS
 Faktas	 ○ + □ -ed (II) I painted. Aš piešiau (vakar).	○ + □ -es, -s I paint. Aš piešu dažnai.	○ + will □ I will paint. Aš piešiu (rytoj).
 Procesas	 ○ + was □ -ing were □ -ing I was painting. Aš buvau piešiantis (dvyliką valandą, kai jis atėjo).	○ + is, am □ -ing are □ -ing I am painting. Aš esu piešiantis (dabar).	○ + will + be □ -ing I will be painting. Aš būsiu piešiantis (rytoj, dvyliką valandą).
 Rezultatas	 ○ + had + □ □ -ed (III) I had painted. Aš turėjau nupiešta (vakar, prieš jam ateinant).	○ + has + □ □ -ed (III) have □ □ -ed (III) I have painted. Aš turiu nupiešta (kažik).	○ + will + have □ □ -ed (III) I will have painted. Aš turėsiu nupiešta (rytoj trečią valandą, iki jam ateinant).
 Procesas kaip rezultatas	 ○ + had + been □ -ing I had been painting. Aš piešiau (jau tris valandas, kai jis atėjo).	○ + has + been □ -ing have + been □ -ing I have been painting. Aš piešiu (jau valandą, nuo antros valandos).	○ + will + have been □ -ing I will have been painting. Aš būsiu piešiantis (rytoj jau tris valandas, kai jis ateis).

Iš pradžių jos yra paprastesnės. Kadangi bandoma jas *drillinti* iki automatizmo, todėl šios formulės greitai įsisavinamos. Vėliau duodamos truputį sudėtingesnės. Galite taip pat treniruotis ir namuose.

Prisirinkite daug įvairiausių ir sudėtingiausių laikų formų sakinių, pagal juos nusipaišykite formules, raskite Jums tinkančią formulę, įdėkite į ją žodžius ir gaukite visai kitą sakinį. Iš pradžių tai išeina lėtai, po to vis greičiau, o po savaitės visas laikų formas skaldote kaip riešutukus, net nesusimąstydami.

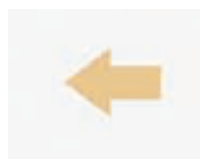
Galite paprašyti mokytojos, kad padarytų Jums paprastą formulių lentelę. Jei mokytoja to daryti

nesutinka, imkite ploniausią gramatikos knygutę, kurioje taisyklės būtų pateikiamos lentelėse, ir patys sudėliokite sakinius į tokį algoritmą. Visose kalbose yra panašiai – panašūs laikai, skiriasi tik galūnės.

Dar viena gudrybė. Jei formulėje norite nurodyti, kad



tai yra aktyvas, rodyklę vaizduokite taip: ,
jeigu tai pasyvas, rodyklė bus nukreipta į kitą pusę:



Dažnai seminarų metu duodu tradicinių mokyklų atstovams atsiminti šiuos žodžius:

- Kinų kalba: 最後一天 [zuìhòuyītiān] *paskutinė diena*.
- Ispanų kalba: Impiegato (vyr. g.) *valdininkas*.
- Latvių kalba: Vārdnīca [va:rdni:ca] (mot g.) *žodynas*.
- Turų kalba: Sandalye *kėdė*.
- Portugalų kalba: cavalo [kavalu] *arklys*.
- Estų kalba: kohandatud *paprotys*.
- Prancūzų kalba: cercueil *karstas, dėžutė*.
- Anglų kalba: book [buk] *knyga, tomas, sąsiuvinis, užregistruoti, priimti užsakymus*.
- Švedų kalba: klänning *suknelė*.
- Norvegų kalba: hjernen *smegenys*.
- Japonų kalba: 會議 [kaigi] *susitikimas*.

Kaip Jums atrodo kiek jie užtrunka? Po valandos žmogus sako, kad jam reikia dar padirbėti. Taip

nutinka būtent dėl to, nes dažnai vienas žodis turi penkias reikšmes.

Prisiminkite:

**Nesimokykite visų žodžio
reikšmių iš eilės!**

Išmokite vieną pagrindinę reikšmę. Smegenyse visada turi būti viena dominantė. Iš pradžių išmokite pagrindines reikšmes, o kai būsite antrame, trečiame lygyje ir tobulinsite savo kalbą, imkite žodį ir darykite *mindmapą*, kuriame skirtingomis spalvomis pažymėkite skirtingas žodžio reikšmes.

Yra labai daug sudėtingų žodžių, nurodančių kryptį, pavyzdžiui, *go to/ in/ around/ accross* ir t. t. Juos nusipieškite rodyklėmis, nes **vizualus matymas yra daug kartų geresnis už klausymą ir kitus būdus.** Gali būti, kad imsite teigti, jog kai kurių dalykų nupiešti neįmanoma. Tuomet atleiskite man – jei negalite nupiešti, reiškia, kad pats iki galo nesuprantate, ką tai reiškia.

Pradiniame etape turite išmokti 100 frazių. Yra įvairių knygų pavadinimais „Dažniausiai vartojamos frazės“ ir pan. **100 frazių dengia 60 proc. šnekamosios kalbos.**

Prieš daugelį metų man reikėjo rengti prezentaciją anglų kalba. Aš labai jaudinausi, bet vieną sakinį išmokau tobulai:

It's a real pleasure for me that my first speech in English is for you my colleagues.

O tada pasakiau: „I'm sorry, my English is not very good, todėl kalbėsiu lietuviškai.“ Kad ir manipuluoji keliomis frazėmis, tačiau visi aplink stebisi, koks esi šaunuolis. Kai mokysitės 2000 žodžių, prie jų pridėkite ir dar 200 frazių. **Mokėti 300 visiškai pakanka.**

Kaip Jums atrodo, ar sudėtingas šis sakinytis:

Kadangi kelias buvo aptrauktas ledu ir vairuotojas judėjo per greitai, jis negalėjo laiku sustabdyti, kai j kelią priešais jį išbėgo lapė.

Jei žmogus ateina į anglų kalbos pamoką, o mes jam teigiame, kad jis jau yra pažengęs ir turės be klaidų suformuluoti aukščiau pateiktą sakinį, jam tai pasirodo nepaprastai sudėtinga, tačiau jis jau prieš tai yra išmokęs reikiamus žodžius:

Kadangi – because [bi'kɔz]

Kelias – the road [ðə] [rəʊd]

Būti – to be [tu:] [bi:]

Aprauktas ledu – icy ['aɪsɪ]

Ir – and [ænd]

Vairuotojas – the driver [ðə] ['draɪvə]

Judėti – to go [tu:] [gəʊ]

Per – too [tu:]

Greitai – fast [fɑ:st]

Jis – he [hi:]

Negalėti – be unable [bi:] [ʌn'eɪbl]

Stabdyti – to brake [tu:] [breɪk]

Laiku – in time [ɪn] [taɪm]

Kai – when [wen]

Lapė – a fox [eɪ] [fɒks]

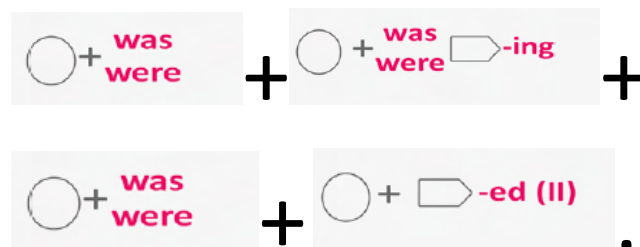
Išbėgti – to run [tu:] [rʌn]

Į – into ['ɪntə]

Priešais – in front [ɪn] [frʌnt]

Jį – him [hɪm]

Duodame formulę:



į kurią žmogus sudeda žodžius, prideda reikiamus žodelius ar dalelytes ir išeina reikiamas sakinytis:

Because the road was icy and the driver was going too fast, he was unable to brake in time when a fox ran into the road in front of him.

Sukonstravęs tokį sakinį, žmogus labai savim didžiuojasi. Juk kalba yra formulių rinkinys. Jei žinai žodį, žinai formulę, vadinasi, žinai viską.

NESIKANKINKITE

Žinoma, kad galima mokytis sudėtingiau – atsiversti storiausią knygą, suvokti, kad ji yra labai sudėtinga, tada pasinagrinėti išimtis, tada pagalvoti, ar tikrai Jūsų tarimas atitinka visas normas ir ar teisingai parašysite vieną ar kitą žodį ir gyvenime jo nepasakyti. O galima išsiaiškinti paprastą formulę ir jau antrą dieną kalbėti.

Dar kartą – **užsienio kalbą reikia mokytis greitai, ypač jeigu Jūs bijote.** Leiskite sau per savaitę išmokti bazę ir negalvokite, kaip tai baigsis, nebijokite! Po savaitės pajusite, kad kvėpuojate, kad galite šnekėti ir suprasti. O toliau reikės tik tobulėti.

Mokslininkai įrodė, kad pati didžiausia bėda yra ta, jog **kiekvieną iš keturių įgūdžių iki lūžio taško reikia kasdien treniruoti.** Kai žmogus puikiai prabyla, jam treniruotis užtenka. Tai tas pats, kas važiuoti dviračiu.

Išmoksti ir įgūdis lieka visam gyvenimui. Tačiau prieš tai reikia treniruotis kasdien, mažiausiai po valandą. Dažniausiai lūžis įvyksta po mėnesio. Jei treniruojatės kalbėti, tai su kuo nors darykite visą mėnesį po valandą kasdien. Jei darysite kas antrą dieną, rezultato nepasieksite.

Patys geriausi mokytojai, kurie jau daug metų dirbo šioje srityje, man tvirtino, kad **jeigu žmogus neturi ryžto kasdien mokytis, jam geriau patarti išvis negaišti nei laiko, nei pinigų.** Jeigu nedarote to kasdien tam tikrą laiką, t. y. koncentruotai, niekada neprabilsite. Todėl ir kursai keliskart per savaitę neduoda jokių rezultatų. Pagalvokite, juk vieną valandą per parą turime visi!

Daugeliui žmonių yra svarbiau kalbėti nei rašyti ar skaityti. Pirmą savaitę anglų kalbai apsimoka skirti 8 val., nes tada tobulinatės 48 val. ir įvyksta pirmas didysis lūžis. Antras lūžis – skirti 4 val., tačiau jei jų neturite, galite apsiriboti tik vienu įgūdžiu per vieną valandą, pavyzdžiui, supratimu. Jei tris mėnesius skirate po 4 val., Jums užteks laiko įvaldyti ir kalbėjimą, ir supratimą, ir skaitymą, ir rašymą. Būtinai turite skirti bent vieną valandą!

**MOKĖTI UŽSIENIO KALBĄ NE
PRIVALUMAS, O BŪTINYBĖ**

Šiais laikais kiekvienam būtina mokėti kalbėti kitom kalbom, nes pasaulis labai diferecijuojasi. Anksčiau buvo skiriami trys visuomenės sluoksniai: aukštuomenė, vidurinis sluoksnis ir varguolių. Greitai visame pasaulyje viduriniojo sluoksnio neliks. Prognozės teigia, kad pasaulis suskils į dvi labai nelygias dalis – bus:

- **žemasis sluoksnis** – bedarbiai, žemas pareigas užimantys arba mažas pajamas gaunantys žmonės;
- **aukštasis sluoksnis**, kuriame bus elitas.

Egzistuoja du įgūdžiai, kurie suskaldys pasaulį į dvi dalis. Jau ir dabar tai yra pakankamai akivaizdu:

1. **kompiuteriniai įgūdžiai,**
2. **anglų kalbos mokėjimas.**

Jei nemokate abiejų šių dalykų, nespėjus praeiti penkeriems metams, tapsite „antros rūšies“ gyventoju. Niekada negausite perspektyvaus darbo, plačių galimybių, negalėsite naudotis tuo, ką siūlo internetas. Kodėl būtent anglų kalba? Todėl, kad ji yra tarptautinė. Kai kurie teigia, kad nori ne anglų, o norvegų kalbos. Sveikinu, Jūs būsite „antros rūšies“ norvegų kalbą mokantis žmogus. Privalumas, jeigu mokate anglų ir dar norvegų. Tačiau nuvykę į Norvegiją be anglų kalbos, būsite „antros rūšies“ emigrantas.

Šiais laikais tai nėra juokas. Amerikoje negali gauti darbo, jei baigęs mokyklą nemoki spausdinti aklai. Kodėl? Todėl, kad jeigu tu per vieną minutę gebi paspausti vieną klaviatūros mygtuką, tave iškart atleisti iš darbo, nes milžiniška eilė laukia, reikia skubėti. Turite tai daryti aklai. Tai yra standartas.

Taigi gerai pagalvokite, ar Jūs esate tikrai tokie užsiėmę, kad neturėtumėte kelių valandų mokytis kalbos? Jei taip – puiku. Po kurio laiko galėsite būti visai neužsiėmę, nes tiesiog neturėsite darbo. Anksčiau tai buvo noro klausimas – norėčiau išmolti kalbą. Pasižiūrėkite, kas liko Lietuvoje? Būtent tie, kurie nemoka užsienio kalbų. Jeigu moki anglų kalbą, gali turėti viską. Net Lietuvoje klesti tarptautinės įmonės. Joms padeda ir Europos Sąjunga.

Jeigu mokymuisi skiriate 8 val. geriausia jas padalyti dviems dienoms. Tuomet vieną dieną skiriate žodžiams, o kitą – gramatikai. Tai yra bazė.

Likusią savaitės dalį nesimokote rašyti ar skaityti, o tik kalbėti. Tai reiškia, kad dar iki pietų mokotės žodžių, o po pietų *drillinate* taisykles, kurias išmokote prieš tai. Stenkitės tai daryti temomis. Čia galima naudoti visus pasikalbėjimų žodynus, kuriuose vartojamos standartinės frazės. Tačiau vien tik su frazėmis toli nenuvažiuosite. Turite visas septynias dienas *drillinti* išmoktas taisykles.

Kitaip tariant, mokykitės žodžius vartoti įvairiuose kontekstuose, naudodami algoritmus. Kaip galutinis rezultatas – Jūs turite normaliai susikalbėti pagrindinėmis temomis. Daugelis žmonių kalbą nori išmolti ateičiai. Čia yra labai didelė bėda. **Ateičiai užsienio kalbos išmolti neįmanoma.**

Jei į galvą kišate žinias, bet jų niekas neištraukia, tai jos tiesiog ten supūva, prasmirsta ir išeina, kad be reikalo tai darėte.

Privalote pagalvoti, kaip po savaitės žinias ištrauksite. Turite praktikuotis. Jeigu žinote, kad nesipraktikuosite, nelieka motyvacijos. Taigi savaitę mokotės, toliau praktikuojatės. **Yra trys būdai praktikuotis:**

1. **susirasti partnerį arba mokytoją**, su kuriuo kalbėsite ta užsienio kalba.
2. Dar geriau **išvažiuoti į užsienį savaitei, dviems ar net mėnesiui.**
3. Jei neturite su kuo kalbėti ir kur važiuoti, tada **skaitykite paprastas knygas.** Nebandykite skaityti vadovėlių! Tik apsispręskite, ką norite skaityti, nes jei į rankas imsite viską iš eilės, darbas vyks nekoncentruotai. Juk visi tekstai yra skirtingo žanro ir sudėtingumo.

Kuo yra gerai laikraščiai? Ir kodėl geriau pradėti nuo jų ir žurnalų, bet ne nuo knygų? Nes laikraščiai ir žurnalai dažniausiai būna rašomi paprasta kalba. Skaitykite tai, kas Jums yra įdomu. Dažniausiai ten būna trumpi

tekstai, o iš nuotraukų ir paveikslėlių galite suprasti, apie ką kalbama.

Knygą skaityti yra aukštasis pilotažas, todėl prie jų dažniausiai reikia judėti mokant nuo 3000 iki 7000 žodžių. Jos parašytos ne šnekamąja kalba, o sudėtinga literatūrine kalba.

Kai kurie, ypač moterys, stengiasi padaryti žymiai lengviau. Jos paima tekstuką, pavyzdžiui, apie Madoną, paskaito ir nieko nesupranta. Dėl to nereikia išgyventi, nes Jums būtina pagauti tik esmę. **Bet kuriame tekste 80 proc. yra vandens.** Jeigu Jūs rasite esminius žodžius, pavyzdžiui, *Madonna, superstar, finito la comedia, Lithuania*, iškart viskas aišku – Madona į Lietuvą neatvažiuos.

Vyrai dažnai ima žodyną ir aiškinasi kiekvieną žodį, darosi sąrašuką ir sugadina sau visą malonumą. To nedarykite. Geriausia bandyti tekstą perskaityti keletą kartų. Kai skaitote pirmą, atrodo, kad nieko nesuprantate, tačiau, kai tai darote antrą arba trečią kartą, pasirodo, jis ima aiškėti. Jei tekstą supratote abstrakčiai, apie ką jis maždaug, jau yra gerai.

Labai nerekomenduoju dažnai vartyti žodynus, nes jie užknisantis dalykas ir laiko gaišimas. Jei norite greitai papildyti žodyną, užeikite į <http://www.lingq.com/tinklapij>. Jį sukūrė unikalūs žmogus poliglotas. Ten galima mokytis ir lietuvių kalba – skaityti tekstus nemokamai, o po to juos rinktis pagal sudėtingumą.

Kuo šis tinklalapis yra geras? Jūs galite pažymėti, kurie žodžiai Jums yra neaiškūs, gauti jų vertimą. Jie sukrenta į statistiką ir yra atsiunčiami Jums el. paštu. Ten taip pat yra motyvatorius, kuris kasdien siųs laiškus apie Jūsų progresą. Jeigu progreso nebus, laiškus vis tiek gausite. Taip pat šiame tinklalapyje galima kalbėtis su užsienio kalbų mokytojais. Tačiau rekomenduoju jį tiems, kurie nori būtent skaityti.

Kodėl skaitymas taip spartina progresą? Nes prisirenkate žodžių, galite skaitydami sustoti ir matyti sakinio struktūrą. Sunku skaityti tada, kai išvis nesate matę anglų kalbos sakinių struktūros, tačiau jei skaitydami atpažįstate jau matytas formules, kyla dar didesnė motyvacija. Taip pat skaitydami sužinote šį tą naujo ir įdomaus.

Prisiminkite 48 valandas!

Kodėl aš vis miniu 48 valandas? Per jas Jūs turite pasiekti radikalių rezultatų. Jei nepasiekiate, smegenims tampa nebeįdomu. Taigi dar kartą – pagalvokite, kaip panaudosite žinias. Žinios be panaudojimo, nieko neduos. Ir mokykitės arba kasdien, arba išvis nesimokykite.

Taip pat prisiminkite, kad:

Kalbą reikia mokytis tik vieną kartą.

Imti ir išmolti visiems laikams. Viskas priklauso nuo motyvacijos. Buvo analizuojami žmonės, kurie pasiekdavo pačių didžiausių rezultatų. Ar žinote, kas dedasi jų galvose? Kiekvienas iš Jūsų gyvena **savo komforto zonoje**. Aišku, nepatogu, kad nemokate kalbos, tačiau draugai prie tokio Jūsų jau priprato ir tai tapo nieko tokio.

Visi puikiai suvokiame, kokios galimybės atsiveria, kai moki užsienio kalbą. Tada milijardai žmonių gali tave suprasti, o tu suprasi juos. Klausimas – kodėl iš taško A į tašką B nenuėjus tiesiausiu keliu? **Kas trukdo? Skausmas**. Suaugę žmonės nesako, kad jiems skaudės, tačiau jie jaučia, kad turės mokytis, kovoti su savimi, o prie televizoriaus juk daug jaukiau. Vienas pažįstamas teigė: „Labai noriu išmolti užsienio kalbą, bet važiuoju kepti šašlykų.“ Tikrai argumentuotas atsakymas.

Taigi tų žmonių, kurie daro gyvenime prasiveržimą, **strategija yra tokia:**

1. Pagalvoję apie skausmą ir baimes, jie joms sako: „Ateik čia.“
2. Skausmas ir baimės ateina ir Jūs bandote su jomis susitvarkyti, tačiau kartais nepavyksta. **Sėkmingi žmonės tokioje situacijoje rėkia: „Aš myliu skausmą!!!“** Tai skiriasi nuo mazochizmo, nes mazochistai yra savo komforto zonoje. O sėkmingi žmonės nenori skausmo, tačiau jie puikiai suvokia, kad tai yra vienintelis būdas, vedantis link fantastiškų galimybių. Įsivaizduokite, kad nesustabdoma jėga išspjauna Jus ir Jūs pasineriate į didžiulių galimybių pasaulį. Tada Jūs sakote:

3. „Skausmas apleido mane.“

Dabar įsivaizduokite, kad ko nors bijote. Galvojate, ar eiti mokytis kalbos, tačiau teigiate, kad pasižiūrėsiu, kada turėsiu laiko, ką man gali pasiūlyti kolegos, pasiskaičiuosiu pinigus ir pan. Reiškia, Jūs bijote išeiti iš komforto zonos. O pabandykite įsivaizduoti, kad rėkiate: „Skausme, ateik čia!“, tada, kad mylite skausmą, o tada jau visas pasaulis atsiduria po Jūsų kojomis – Jūs kalbate visomis svajotomis kalbomis. Koks apima jausmas?

Pasirodo, jeigu žmonės treniruojsi pagal šiuos tris žingsnius, atsiranda įprotis, paradoksali reakcija į sunkumus. Ir būtent šie žmonės yra viršūnėje. Jie išmoksta kalbos labai greitai. O mes ne, juk mums dar „reikia pagalvoti“. Dabar išvis perskaite šią knygą imsite manyti, kad naujiems metodams nesate pasiruošę, o seni juk neveikia, todėl galite dar tris metus nesimokyti. Po to vėl eiti į tradicinius mokymus. Taigi siūlau priimti sprendimą – išjungti mėšlo malimo mašinėlę ir imtis darbo.

Neseniai buvau svečiuose pas vieną verslininką, kuris teigė, kad nusibodo mokytis užsienio kalbos. Ir žinote, ką supratau? Kad šis žmogus tikrai išmoks! Kodėl? Nes visi geri dalykai prasideda, kai pasakome: „Gana, užkniso.“ Kol sakome, kad dar galime pakentėti, arba „gal rytoj“, nieko nepasieksime.

TARIMAS

Daugelis žmonių teigia, kad kalba labai „gerai“. O kai paprašai pasakyti angliškai *ačiū*, jie pasako *tenk you* arba *senk you*. Kodėl mums atrodo, kad mes kalbame taisyklingai? Nes savo balsą girdime iš vidaus, o ne išoriškai, ir jis pats brangiausias mūsų dalykas. Mokantis tarimo, nereikia tyrinėti, kaip jis parašytas žodyne – *pasuk liežuvį į kairę, priliesk gomurį ir pan.*, nes iš tikrųjų nieko nepavyks.

Todėl geriausias ir paprasčiausias būdas – **pasidaryti garso įrašą, kuriame kalbėtų gimtakalbis, o po jo – Jūs.** Kai išgirstate savo kalbą, matote didžiulį skirtumą. Tada pasidarykite dar vieną įrašą ir dar... Taip norom nenorom, gaudami atgalinį ryšį, priartėsite prie taisyklingo tarimo. Pagreitinti šį procesą leidžia specialios programos, randamos interneto tinklalapiuose. Ten galite rasite *biofeedback'ą* (kai galite kalbėtis dialogais ir ne tik išklaudyti savo įrašą, bet ir matyti garso bei intonacijos skalę) ir daug kitokių įdomių dalykų.

Būdami studentai medikai turėjome galimybę nervų ligų laboratorijoje atlikinėti pratimus su *neurofeedback'u*, kuris prisegamas prie piršto lyg imant kraują, prijungtas žmogus atsipalaiduoja ir įkrenta į *Alfa* būseną. Praėjo apie dvidešimt metų, atvažiavo Dominicas O'Brienas, atsivežė tokį aparatą ir prijungė prie manęs. Aš pasisiūliau jam parodyti

fokusą, kurio jis dar nėra matęs – kaip greitai įkristi į transą, gebėti reguliuoti kraujospūdį ir kitus dalykus.

Jis tai pamatęs labai nustebė. Jogai treniruojasi ištisus dešimtmečius ir įvaldo įvairias technikas būtent todėl, kad gauna atgalinį ryšį. Užsienio kalbos bėda – **mokydamiesi mes dažnai atgalinio ryšio negauname**. Retas žmogus įrašo savo pokalbį, o paskui jį dar su kuo nors lygina.

Būtų puiku, jei tarimą Jūs treniruotumėte 1-3 mėnesių eigoje. Kodėl? Nes prakalbėję tris mėnesius, Jūs galite suformuoti labai netaisyklingus įgūdžius ir po to bus daug sunkiau tai ištaisyti. Pavyzdžiui, kai žmonės moko slidinėti, pirmiausia tai daro netaisyklingai, bet labai trumpam, kad jie net nespėtų įsijausti. Taip ir čia – tik išmokote pagrindinių žodžių tarimo ir pradėkite treniruoti savo kalbą.

IŠVADOS

1. **Per kiek visgi galima išmokti užsienio kalbos?** Priklauso nuo Jūsų norimo išmokti lygio. Iš principo, **48 val. yra skaičius**, per kurį Jūs turite padaryti radikalių šuolį tam, kad būtų išlaikyta motyvacija ir koncentracija.

Tam, kad laisvai kalbėtumėte, rašytumėte ir t. t., savaitės pradžioje **skiriate 8 val., o po to po 4 val.**

kasdien. Taip po trijų mėnesių Jūs laisvai įvaldysite visus keturis įgūdžius.

Tačiau daugeliui iš mūsų nereikia taip greitai išmokti rašyti ar skaityti. Todėl, jei koncentruotumėtės ties supratimu ir kalbėjimu ir skirtumėte jam valandą ar pusantros per dieną, tai Jūs po trijų mėnesių laisvai galėtumėte kalbėti įvairiomis temomis. Tam Jums užtektų 2000 žodžių. O jeigu išmoktumėte iki 3000, galėtumėte net ir juokauti užsienio kalba. Sutikite, kad per tris mėnesius prieš tai žinojus 0 kalbos, prabilti geru tarimu yra nepaprastas įgūdis.

- 2. Kaip pasirinkti konkrečius 2000, 3000, 7000 žodžių?** Mokslininkai turi specialias programas, kurios analizuoja, kurie žodžiai toje kalboje vartojami dažniausiai. **Dažniausiai vartojamų žodžių sąrašus tikrai rasite internete**, o norėdami turėti popierinį variantą – nusipirkite knygyne. Tik nepirkite šiam tikslui tradicinių žodynų, nes juose pateikti visi, o ne dažniausiai vartojami žodžiai.
- 3. Kokia yra „Kolibrinio metodika“?** Jūs turite **padaryti greitą prasiveržimą, o toliau naudoti tai, kas vadinama sąmoninga praktika.** Imti vieną įgūdį ir nuolat jį tobulinti. Ką reiškia nuolatinis tobulinimas? 95 žmonių turi sukaupę didžiulę patirtį, bet nenaudoja sąmoningo tobulinimo proceso. Pavyzdžiui, žmogus dirba pardavėju. Paklaustas, kiek dirba, atsako, kad dešimt metų. Paklaustas, ką šiandien išmoko, jau nieko nebeatsako. Ką išmoko vakar? Taip pat tyla. O užvakar? 😊
- 4. Kodėl kai kurie žmonės sako, kad moka kalbą, bet toliau nebetobulėja?** Jiems kyla rutinos pojūtis. O rutina atsiranda tada, kai darai tą patį tokiu pat būdu,

ir tai nusibosta. Jei norite, kad kalba ir jos mokėjimas taptų kaip žaidimas visam gyvenimui, **turite kreipti dėmesį į tris dalykus:**

- 1) **Į rezultatus.** Juos reikia matuoti. Pavyzdžiui, jeigu Jūs mokate (pats taip nusprendėte) kalbą, pasiimkite žodyną ir pasitikrinkite, kiek iš tikrųjų žodžių atsimenate. Dažniausiai nutinka taip, kad iš 2000 žodžių žmonės nežino net pusės, nors prieš tai manė, kad jie tobulai yra įvaldę kalbą.

Nusistatykite sau tikslus. Pavyzdžiui, jeigu dabar turite 3000 žodžių žodyną, tai duokite sau užduotį jį padidinti iki 7000. Jeigu Jūsų tarimas pusėtinai, įvaldykite taip, kad niekas neatskirtų, iš kur Jūs atkeliavote.

- 2) **Turite nuolatos tobulėti.** T. y., turite nusistatyti savaitei tikslą, ką turite išmokti, ką šiandien padaryti truputėlį geriau ir pan.

Buvo tiriami muzikantai, sėdintys kartu su visu orkestru, ir patys geriausi solistai. Kaip Jums atrodo, kuo jie skiriasi? Ir toje, ir toje grupėje yra profesionalų. Vidutiniškai po 4 val. abi grupės praleidžia tobulėdamos. Dažnai muzikantai, sėdintys su visu orkestru, turi daug daugiau talento, nei pavieniai solistai. Pasirodo, pirmieji 80-90 proc. tiesiog kartoja tai, ką jau žino, palaiko formą ir nieko naujo neišmoksta, nebent truputėlį.

Patys geriausi ekspertai solistai 80 proc. laiko skiria naujų sudėtingų kūrinių analizei ir pragrojimui.

Jeigu norime, kad mokymasis mums taptų žaidimu, turime kiekvieną dieną mesti sau kokį nors iššūkį. Puikiai šnekėdami bandykite padaryti tai sudėtingiau,

pavartokite kokią nors V. Šekspyro frazę ar pan. Taip Jums patiems bus įdomu.

- 3) **Malonumas.** Kodėl yra draudžiama mokytis be malonumo? Tuoju paaiškinsiu. Žinome, kad kalbėti reikia mokėti iki automatizmo – nesusimąstant, taip? Tai reiškia, kad tarp neuronų yra neuroasociacijos ir, kai mes daug kartų kartojamės, tarp jų atsiranda sąsajos. Kuo daugiau kartojatės, tuo daugiau sąsajų atsiranda. Kur yra bėda? Jeigu Jūs tai darote be malonumo, sąsaja yra, tačiau energija ja teka labai greitai. O kai žmogus mokosi su malonumu, aplink sąsają atsiranda dar vienas sluoksnis medžiagos, pagreitinantis impulsų veikimą.

Reiškia, žmogus, besimokantis su malonumu, jausis nepaprastai gerai ir jo smegenys bus pasiruošusios dar didesniai informacijos srautui. Taigi Jūsų užduotis **prieš kiekvieną pamoką yra atlikti tai, kas vadinama *briefingu* (įgaunant patirtį) ir *debriefingu*.**

Briefingas – prieš kiekvieną kitą užsienio kalbos pamokėlę **išsikeliate sau tris tikslus:**

- Pasiiekti konkretų rezultatą (pavyzdžiui, sakinį suformuluoti gražiau, aiškiau, taisyklingiau).
- Apsibrėžti, ką noriu išmokyti (pavyzdžiui, pavartoti sudėtingesnę formą).
- Apsibrėžti, kiek žadate gauti malonumo.

Tada mokotės, nustojate ir, prieš eidami užsiimti kitais dalykais, išmatuojate savo rezultatus – ką išmokote ir kiek gavote malonumo. Tada Jūsų mokymasis taps tikru žaidimu.

Kai aš dvidešimt metų mokiausi užsienio kalbos, labai nekenčiau šio proceso, nes jaučiausi terorizuojamas, o dabar manęs negalima atitraukti nuo informacijos. Tai tapo nepaprastai įdomu. Labai linkiu ir Jums įsimylėti kokią nors užsienio kalbą.

Prisiminkite, kad esate labai talentingi.

5. **Kaip tobulinti savo supratimą?** Įsirašykite mėgstamiausią savo laidą. Iš pradžių paklauskite jos atsipalaidavę ir tiesiog bandydami suprasti, apie ką apskritai yra kalbama. Nesinaudokite žodynais. Tada atsisukite kokį nors fragmentą ir bandykite suprasti, kur žodis prasideda ir kur baigiasi. 3-5 kartus išklausius tą patį, smegenys pradeda tai atskirti.

Po to Jums reikia pagalvoti, koks visgi yra turinys. Jei nesupratote visko, bent iš pagrindinių žodžių bandykite suprasti esmę. Tas pačias laidas klausykite po kelis kartus. Jei tai darysite kasdien po vieną valandą, po savaitės iš tikrųjų pajusite lūžį – pradėsite skirti žodžius, jų pradžių ir pabaigą.

Jei Jūsų lygis nėra aukštas, galite nusipirkti pasikalbėjimų žodyną. Jei jis įrašytas CD, turite išklausyti užsienio kalbos ir tik po to lietuvišką variantą. Žinoma, jeigu tikrai suprantate, kas kalbama, klausykite tik užsienio kalbos varianto.

6. **Kaip geriausia skaityti knygas arba žurnalus?** Nusipirkite dvi knygas arba du žurnalus – lietuviškai ir užsienio kalba. Imate užsieninį variantą ir bandote skaityti. Nesvarbu, ar suprantate, ar ne. Tada imate

lietuvišką variantą, skaitote ir galvoje bandote filmuoti filmą. Imate užsienio kalbos straipsnį ir skaitote sukdami savo galvoje nufilmuotą vaidelį. Kas įvyksta? Žodžiai ima klijuotis ant Jūsų filmo!

Tas pats ir su garso medžiaga. Jei turite galimybę klausyti užsienio kalba, o po to dar lietuviškai – pirma klausote užsienio kalbos, tada lietuvišką vertimą lygiai taip pat filmuodami filmą. Po to ir vėl pasileidžiate užsienio kalbos medžiagą, ant kurios uždedate savo filmuotą filmą kaip fonogramą. Turite klausyti tol, kol galėsite suprasti visą tekstą.

Kaip su filmais? Imkite mėgstamą filmą, gabaliukais jį pjaustykite ir sukite tol, kol suprasite jį nuo pradžios iki pabaigos. Kai žmonės supranta filmą, jie teigia, kad ima žiūrėti kitus, kurie irgi tampa suprantami. O tie, kurie perskaito knygą, pirmiausia kankinasi, tačiau vėliau teigia, kad visos kitos, skaitytos po pirmosios, buvo ypač lengvos.

Jeigu Jūs mokotės žodžių, tai darote 8 val., iš jų 2 val. kartojatės. Ir tuo metu nepainiokite įgūdžių, nes, kaip jau minėjau anksčiau, smegenys vienu metu gali koncentruotis tik į vieną dalyką, joms labai sunku persiorientuoti kitur. Jeigu toliau norit tobulinti skirtingus įgūdžius, tai tam kasdien skirkite 4 val. – po valandą kiekvienam įgūdžiui, bet ne mažiau! Kitaip smegenims tai bus per sudėtinga užduotis.

Labai rekomenduoju Jums perskaityti **Dominico O'Brieno knygą „Lavinkime atmintį“**. Ji išleista ir lietuvių kalba. Ši knyga tikrai padės mokytis užsienio

kalbų. Joje rasite ir tai, ką savo knygoje minėjau aš, tik šiek tiek detaliau. Taip pat rekomenduoju pasidomėti **Tony Buzanu**. Tai žmogus prilygstantis Dominicui. Jis knygoje kalba apie smegenų galias ir yra pirmasis, pradėjęs rengti atminties čempionatus.

Žinoma, pats pirmiausias dalykas – Jūs **turite įsigyti arba pasigaminti „Sėkmės žurnalą“**. Mūsų sėkmių ir nesėkmių priežastis yra „aš“ koncepcija. Žmogus, manantis, kad yra negabus kalboms, elgiasi kaip negabus kalboms. Žmogus, galvojantis, kad yra nevykėlis, nesąmoningai norom nenorom elgiasi kaip nevykėlis. Jeigu norite pakeisti rezultata, reikia pakeisti nuomonę apie save. Taigi rekomenduoju mokantis kokių nors dalykų, kasdien rašyti sėkmės istorijas. **Sėkmės istorija leidžia Jums formuoti naują požiūrį į save.**

Jeigu visą gyvenimą Jums nepavykdavo mokytis užsienio kalbų, nuo šiandien apsimeskite, kad esate poliglotai. Pradėkite mąstyti kaip poliglotai. Atsimenu, kai norėjau išmokti 2000 žodžių, man tai buvo didžiulis iššūkis, mane pykino, bet aš pradėjau apsimetinėti, kad esu Dominicas O’Brienas, vaikščioti kaip jisai, elgtis kaip jisai. Per dieną mokslams skyriau po tris valandas ir po savaitės įvaldžiau 2000 žodžių.

Tai, kad Jūs skaitėte šią knygą, reiškia vieną dalyką – Jūs esate elitas. Kodėl? Nes Jūs leidote sau priimti galimybę. Mes žinome, kad viskas, kas yra nauja, dažniausiai kelia žmonėms neigiamą reakciją. Mes

išsiuntėme apie „Kolibrio“ metodą daug laiškų ir žinome, kad pusė pasaulio dabar iš mūsų juokiasi. Tačiau tai yra geras ženklas, nes visos genialios idėjos dažnai būna paprastos ir visiems keliančios juoką. Pagal statistiką, tik 2,5 proc. elito yra tie, kurie naujus dalykus drįsta išbandyti pirmieji. Jūs buvote pirmieji Lietuvoje, kurie tai išbandėte.

Kiti prieš bandydami, žiūri, kaip sekasi pirmiesiems, o trečioji grupė žmonių bando tuos dalykus tik tada, kai jie seniai yra išėję iš mados.

Kadangi perskaitėte knygą iki šios vietos, noriu, kad Jūs užverstumėte ją turėdami omenyje labai svarbų dalyką. Noriu, kad **išsikeltumėte įsipareigojimą**. Nes visi geri dalykai vyksta tuomet, kai žmonės jiems pasiryžta. Pridėkite dešinę ranką prie savo širdies, kairę ranką ištieskite į priekį ir tarkite kartu su manimi:

Aš žinau, kad esu labai gabus, protingas, ypatingas žmogus. Aš esu sukurtas tam, kad lengvai mokyčiausi visų žmonių ir paukščių kalbų, todėl įsipareigoju išmokti mažiausiai dar vieną kalbą. O po to dar vieną. Aš nesustosiu mokytis bei džiaugtis mokymosi procesu. Ir tegu, jeigu aš to neįvykdysiu, likimas mane nuves į tradicinius mokymus ir ten mane labai kankins. Pažadau, kad šiais metais tikrai išmoksiu vieną kalbą. Su džiaugsmu. Aleliuja!

Tad viso geriausio ir sėkmės Jums!

Su pagarba

Algirdas Karalius